

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.3.2014 r.
COM(2014) 130 final

ANNEXES 1 to 3

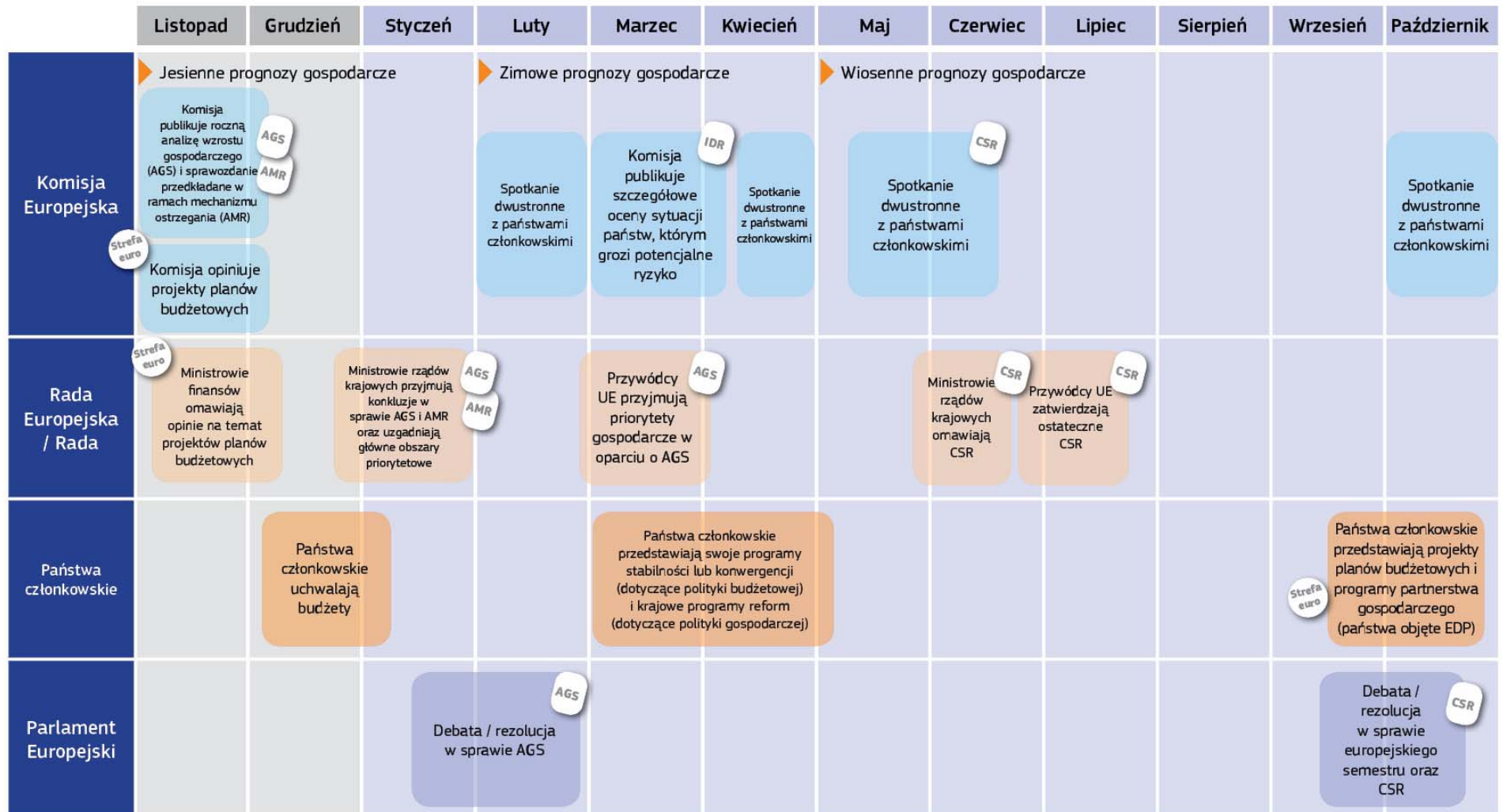
ZAŁĄCZNIKI

do

KOMUNIKATU KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY, EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW

**Podsumowanie realizacji strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego, trwałego
wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu**

Załącznik I: Europejski semestr – kluczowe kroki

Słowniczek: **AGS** – roczna analiza wzrostu gospodarczego (Annual Growth Survey); **AMR** – sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania (Alert Mechanism Report); **CSR** – zalecenia dla poszczególnych krajów (Country-Specific Recommendations); **EDP** – procedura nadmiernego deficytu (Excessive Deficit Procedure); **IDR** – szczegółowa ocena sytuacji (In-Depth Review)

Komisja Europejska

Załącznik II: Przegląd postępów w realizacji celów strategii „Europa 2020”

Informacje ogólne:

W odniesieniu do każdego z celów określonych w strategii „Europa 2020” w niniejszym załączniku analizowane są:

- dotychczasowe postępy na poziomie UE oraz możliwe scenariusze do 2020 r.;
- ostatnie dostępne dane na temat wyników na poziomie krajowym oraz cele krajowe na 2020 r.;
- tendencje w krajowych wynikach oraz, w miarę możliwości, dane porównawcze z innymi państwami.

Wykresy sporządzono na podstawie ostatnich dostępnych danych z lutego 2014 r. Średnie unijne odnoszą się do 28 państw członkowskich Unii, chyba że wskazano inaczej.

Szczegółowe dane wraz z większą liczbą zmiennych są regularnie aktualizowane i udostępniane na stronie internetowej Eurostatu:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators

Więcej szczegółowych informacji na temat celów znajduje się na stronie:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators/targets

Pełne sprawozdanie wraz z dalszymi wyjaśnieniami dotyczącymi metodologii i statystyki zostało sporządzone jesienią 2013 r. i jest również dostępne na stronie:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-02-13-238/EN/KS-02-13-238-EN.PDF

A 2020" W DZIEDZINIE ZATRUDNIENIA

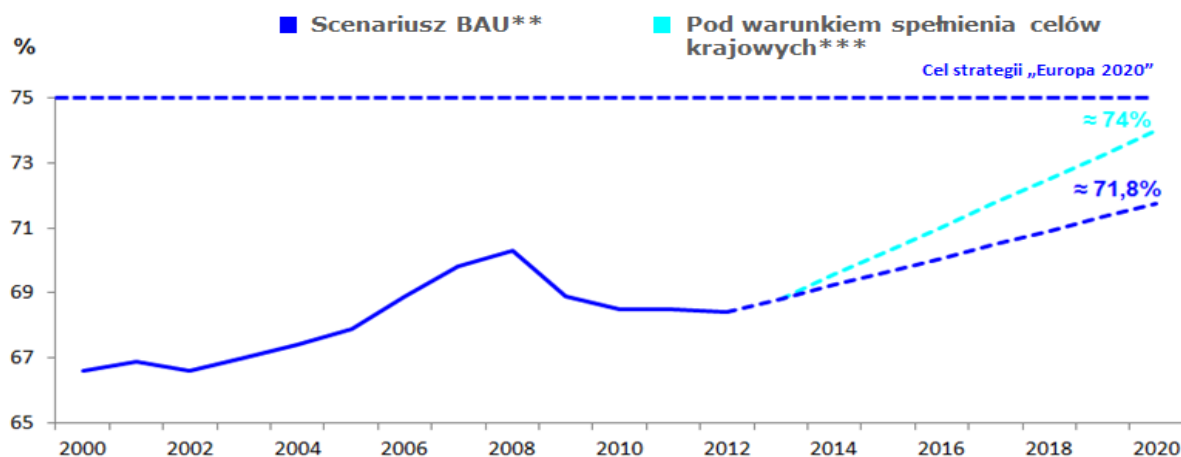
ZWIĘKSZENIE DO CO NAJMNIJ 75 % WSKAŹNIKA ZATRUDNIENIA OSÓB W WIEKU 20–64 LAT

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Przez ostatnich kilka lat wskaźnik zatrudnienia w UE utrzymywał się na stałym poziomie i obecnie kształtuje się poniżej założonego w strategii „Europa 2020” celu 75 % populacji w wieku 20-64 lat do 2020 r. W latach 2000-2008 zauważalna była stała tendencja wzrostowa, gdy wskaźnik zatrudnienia wzrósł z 66,6 %¹ do 70,3 %, jednak w wyniku znacznego spadku aktywności gospodarczej zatrudnienie zmalało do 68,9 % w 2009 r. Poziom zatrudnienia obniżył się do 68,5 % w 2010 r. i od tego czasu zasadniczo ustabilizował się na tym poziomie. W 2012 r. wskaźnik zatrudnienia w UE wyniósł 68,4 %, co oznacza, że do osiągnięcia docelowego poziomu 75 % brakuje obecnie 6,6 punktów procentowych. Jest to spowodowane negatywnym wpływem kryzysu, powolnym tempem reform na rynkach pracy w niektórych państwach członkowskich oraz faktem, iż efekty działań zmierzających do poprawy sytuacji na rynku pracy stają się zauważalne dopiero po pewnym czasie.

By osiągnąć docelowy wskaźnik zatrudnienia do 2020 r., konieczne są znaczne postępy, szczególnie w działaniach sprzyjających wzrostowi gospodarczemu i tworzeniu nowych miejsc pracy. Aktualna sytuacja i niewielkie wzrosty wskaźnika zatrudnienia prognozowane na najbliższe lata każą zakładać, że cel przyjęty w strategii „Europa 2020” nie zostanie osiągnięty, a wskaźnik zatrudnienia w 2020 r. wyniesie 71,8 %. By zrealizować cel do 2020 r., UE musiałaby dysponować dodatkowo ok. 16 mln zatrudnionych osób.

Wskaźnik zatrudnienia w UE w roku 2000*, 2012 i 2020
(odsetek osób zatrudnionych w wieku 20-64 lat)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań wskaźnik zatrudnienia w UE może wynieść 71,8 % do 2020 r.

* 2000 r. i 2001 r.: dane dla UE-27.

** Szacowane dane na podstawie jesiennych prognoz Komisji z 2013 r. obejmujących lata 2014–2015, przy założeniu wzrostu zatrudnienia do poziomów przewidzianych na lata 2014–2015 i uwzględnieniu spadku o 1,0 % liczby ludności aktywnej zawodowo w ciągu dekady.

*** Zjednoczone Królestwo nie wyznaczyło celu: prognozy UE dla tego kraju zakładają 75 % w 2020 r.

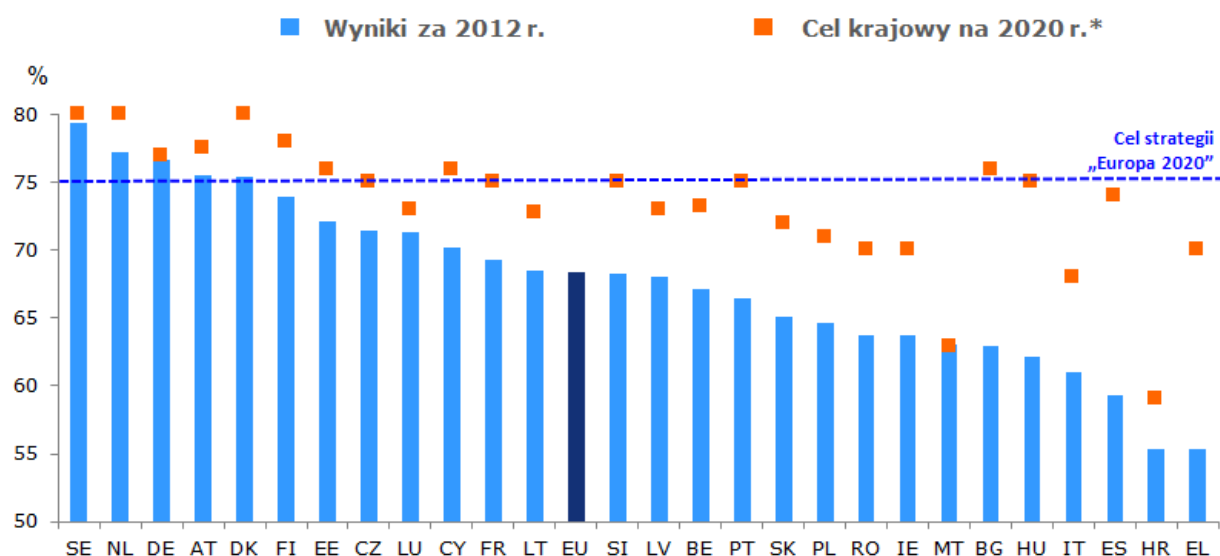
¹ Dane dla UE-27.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Większość państw członkowskich jest daleko od realizacji swojego celu w ramach strategii „Europa 2020”. Cele wyznaczone przez państwa członkowskie w dziedzinie zatrudnienia na 2020 r. wynoszą od 59 % w Chorwacji i 62,9 % na Malcie (która zbliża się już do założonego poziomu) do 80 % w Danii, Niemczech i Szwecji. Poziom zatrudnienia w Szwecji i Niemczech sięgał odpowiednio 79,4 % i 76,7 % w 2012 r., co oznacza, że państwa te są bliskie osiągnięcia swoich celów 80 % i 77 %. Największą różnicę – ponad 10 punktów procentowych – między wynikami za 2012 r. a celami krajowymi w ramach strategii odnotowano w Hiszpanii, Grecji, Bułgarii i na Węgrzech, co budzi wątpliwości, czy państwa te są zdolne osiągnąć swoje cele do 2020 r. Największe postępy poczyniły Niemcy i Austria, które mogą poszczycić się wysokim wskaźnikiem zatrudnienia i względnie silnym wzrostem gospodarczym od 2000 r. Na przeciwnym biegunie znalazły się Grecja, Hiszpania, Chorwacja, Rumunia i Irlandia, które odnotowały drastyczny spadek zatrudnienia i nadal borykają się z niskimi wskaźnikami w tej dziedzinie na tle pozostałych państw członkowskich.

Wskaźniki zatrudnienia w państwach członkowskich UE

(odsetek osób zatrudnionych w wieku 20-64 lat)

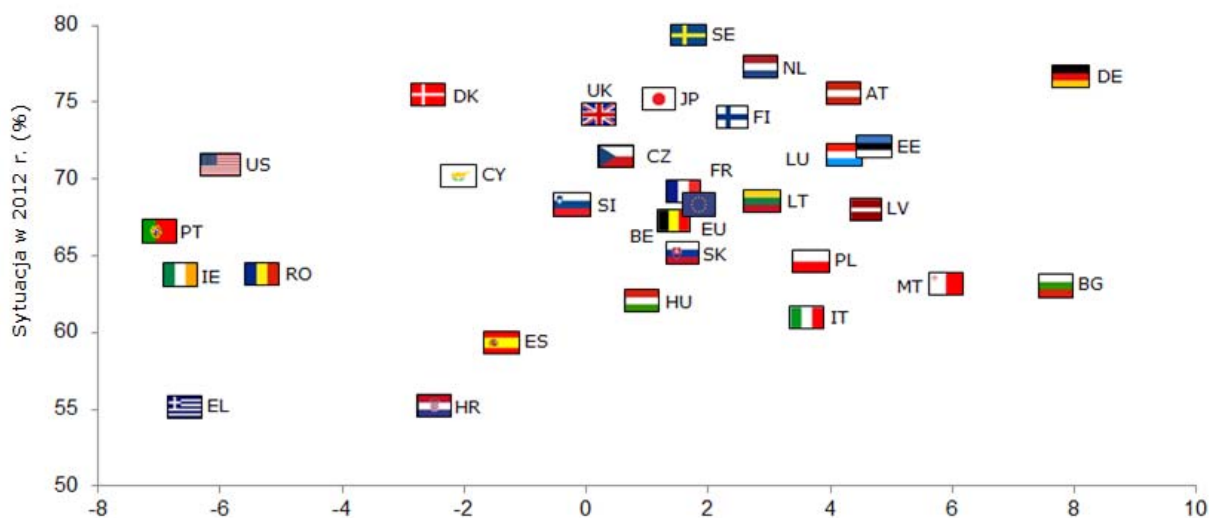
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. wskaźnik zatrudnienia w UE wyniósł 68,4 % w stosunku do wartości docelowej 75 % przyjętej dla 2020 r.

* UK nie wyznaczyło celu. SE: cel znacznie powyżej 80 %. IE: 69-71 % (założono 70 %); IT: 67-69 % (założono 68 %); CY 75-77 % (założono 76 %); AT: 77-78 % (założono 77,5 %).

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r. w poszczególnych państwach

Postępy w latach 2000–2012 (zmiana w punktach procentowych)*

Postępy w latach 2000–2012 (zmiana w punktach procentowych)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: dla UE jako całości, wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 1,8 punktów procentowych w latach 2000–2012 (oś pozioma) i osiągnął wartość 68,4 % w 2012 r. (oś pionowa).

* 2000 r.: dane dla UE-27; HR: 2002-2012

Rozbieżności w wynikach osiągniętych przez państwa członkowskie pogłębiają się, a ponadto utrzymują się różnice regionalne między państwami członkowskimi na południu Europy. W 2012 r. różnica między najwyższą i najniższą wartością wyniosła 24,1 punktów procentowych, natomiast wskaźniki zatrudnienia kształtowały się w przedziale od 55,3 % (Grecja) do 79,4 % (Szwecja). Przypomina to sytuację z 2000 r., kiedy najgorszy i najlepszy wynik dzieliło 22,7 punktów procentowych: zatrudnienie w Bułgarii sięgało 55,3 % w porównaniu z 78 % w Danii. Państwa w Europie Północno-Środkowej mają zasadniczo tendencję do osiągania wyższych poziomów zatrudnienia w porównaniu z państwami w Europie Południowo-Wschodniej. Ponadto w państwach w Europie Południowo-Wschodniej występują bardzo wyraźne różnice we wskaźnikach zatrudnienia na poziomie regionów. W państwach Europy Północno-Środkowej wskaźniki regionalne są raczej wyrównane i osiągają wysoki poziom.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE BADAŃ I ROZWOJU

INWESTOWANIE 3 % PKB W BADANIA I ROZWÓJ

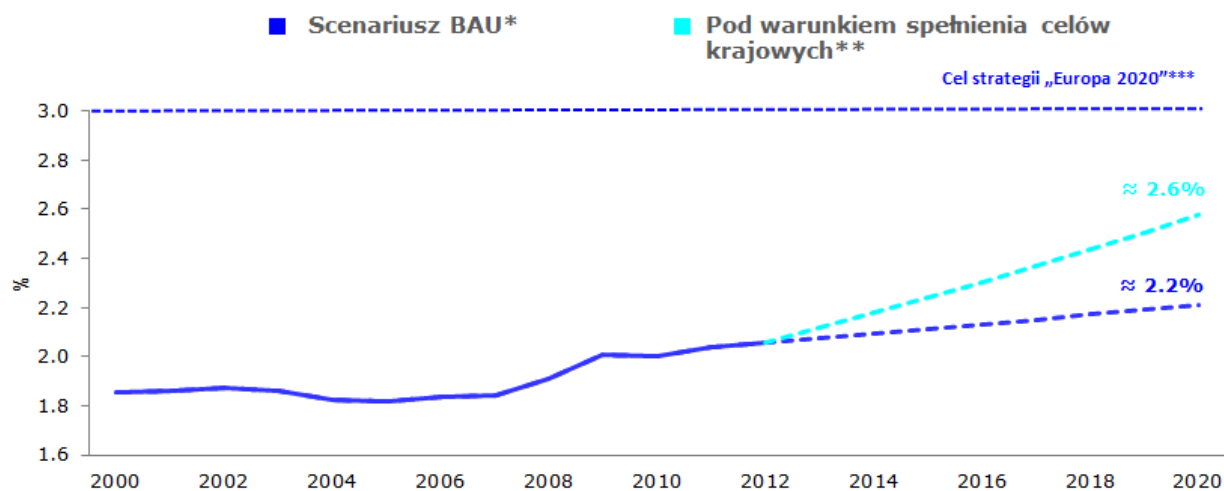
1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Pomimo nieznacznego wzrostu wydatków na badania i rozwój w UE w ostatnim czasie nadal utrzymują się one poniżej założonego w strategii „Europa 2020” poziomu 3 %. Cel w dziedzinie badań i rozwoju ustalony na poziomie UE wyraża się w postaci nakładów, które mierzy się jako udział procentowy wydatków krajowych brutto w sektorze prywatnym i publicznym na badania i rozwój w PKB, tj. udział PKB zainwestowanego w badania i rozwój. Finansowanie badań i rozwoju ze środków publicznych jest bezpośrednią miarą poziomu wsparcia państwa dla działalności w tej dziedzinie. Monitorowanie nakładów finansowych sektora prywatnego na badania i rozwój pozwala ocenić skuteczność polityk, które mają na celu zachęcanie przedsiębiorców do podejmowania inwestycji w tym obszarze, a także ocenić powstawanie i rozwój firm działających w sektorach wymagających specjalistycznej wiedzy. W latach 2000–2007 wydatki krajowe brutto na badania i rozwój w UE utrzymywały się na stałym poziomie ok. 1,85 % PKB, a w roku 2009 r. wzrosły do 2,01 % PKB. Od tamtej pory ich wzrost jest zaledwie umiarkowany. W 2012 r. udział procentowy wydatków krajowych brutto UE na badania i rozwój w PKB wyniósł 2,06 %, co oznacza wynik o blisko 1 punktów procentowych poniżej założonego celu 3 % i wyraźnie poniżej wyników Stanów Zjednoczonych.

Niedawne postępy w kierunku osiągnięcia celu 3 % są głównie efektem polityk na poziomie UE i państw członkowskich. Mają one na celu wspieranie inwestycji sektora prywatnego w badania i rozwój (przede wszystkim dzięki zwiększonej dźwigni za sprawą finansowania publicznego, ulepszonym warunkom ramowym oraz zachętom podatkowym) oraz ochronę i promowanie finansowania badań i rozwoju ze środków publicznych pomimo kryzysu, zgodnie z zasadą konsolidacji budżetowej sprzyjającej wzrostowi. Europa odstaje od swoich międzynarodowych konkurentów, co wynika głównie z niskiego poziomu prywatnych inwestycji.

Biorąc pod uwagę aktualnie panujące warunki, należy założyć, że mało prawdopodobne jest osiągnięcie celu strategii „Europa 2020” w dziedzinie badań i rozwoju do 2020 r. Według ostatnich prognoz i pod warunkiem kontynuowania obecnych reform i wysiłków finansowych wydatki krajowe brutto na badania i rozwój jako udział procentowy w PKB będą się utrzymywać poniżej progu 3 % do 2020 r. By osiągnąć założoną wartość, średnia roczna stopa wzrostu unijnych wydatków w tym obszarze musiałaby wzrosnąć dwukrotnie w stosunku do okresu 2007–2012. Szybsze postępy w kierunku uzyskania wskaźnika 3 % wymagają bardziej dynamicznych zmian strukturalnych w kierunku gospodarki jeszcze bardziej opartej na wiedzy.

Wydatki krajowe brutto UE na badania i rozwój jako udział procentowy w PKB w roku 2000, 2012 i 2020

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań inwestycje UE w dziedzinie badań i rozwoju mogą wynieść 2,2 % do 2020 r.

*Scenariusz zakłada kontynuowanie bieżących reform i wysiłków finansowych.

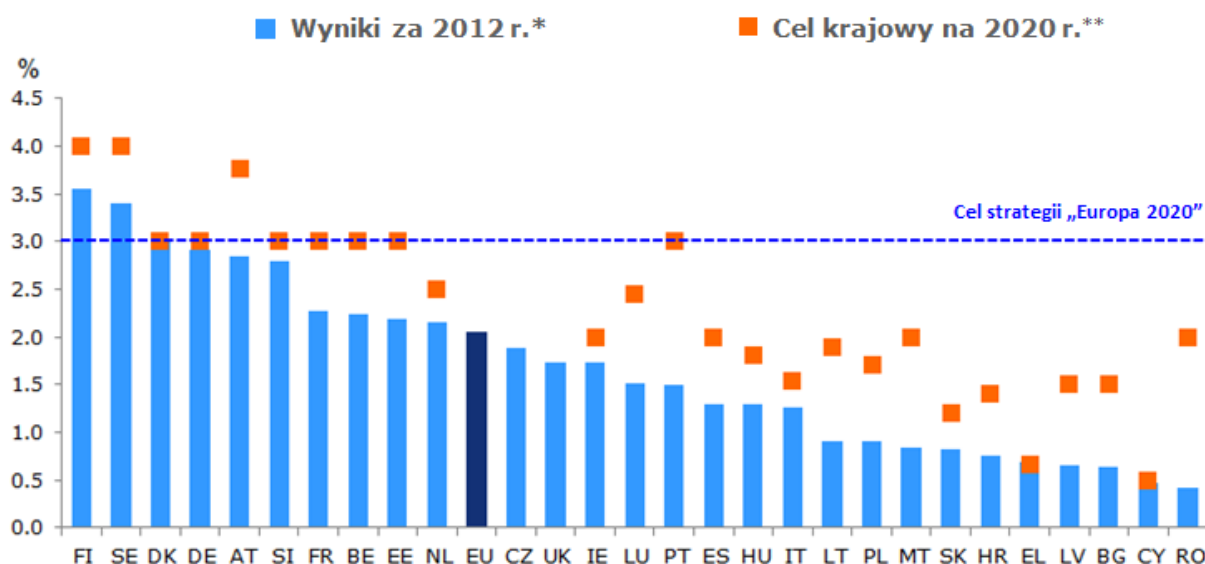
**CZ i UK nie określiły celów: dane liczbowe dotyczące 2020 r. zostały oszacowane przez służby Komisji.

***Cel UE obejmuje wydatki na badania i rozwój ponoszone przez międzyrządowe infrastruktury badawcze, które to wydatki nie są ujęte w wydatkach na badania i rozwój państw członkowskich.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Skala ambitnych celów oraz postępy na drodze do osiągnięcia celów strategii „Europa 2020” różnią się w poszczególnych państwach członkowskich. Krajowe cele w dziedzinie badań i rozwoju jasno pokazują różną skalę ambitnych celów w państwach członkowskich: Finlandia i Szwecja, w których już zauważa się najwyższe w UE nakłady na badania i rozwój, założyły najbardziej ambitny cel: 4 % PKB zainwestowane w tym obszarze do 2020 r. Najniższe cele założyły sobie Cypr i Grecja: odpowiednio 0,50 % i 0,67 %. Pozostałe państwa wyznaczyły sobie cele, które leżą w zasięgu ich możliwości, lecz nie są zbyt ambitne, np. Włochy przyjęły docelowy poziom 1,53 %. Grecja osiągnęła swój cel, tj. udział wydatków na badania i rozwój w PKB równy 0,67 %, już w 2012 r. Niemcy, Dania i Cypr są coraz bliżej osiągnięcia swoich celów. Rumunii, Portugalii, Malcie i Litwie wiele jeszcze brakuje do realizacji celu – co najmniej 1 punkt procentowy. Postępy poczynione od 2000 r. różnią się w poszczególnych państwach: Estonia może poszczycić się wynikami powyżej średniej unijnej w 2012 r. oraz najwyższym wzrostem udziału procentowego inwestycji w badania i rozwój w PKB, natomiast w Chorwacji, Luksemburgu i Zjednoczonym Królestwie nakłady na badania i rozwój są poniżej średniej unijnej, a wzrost w tej dziedzinie jest ujemny.

Inwestycje w badania i rozwój w państwach członkowskich UE jako udział procentowy w PKB

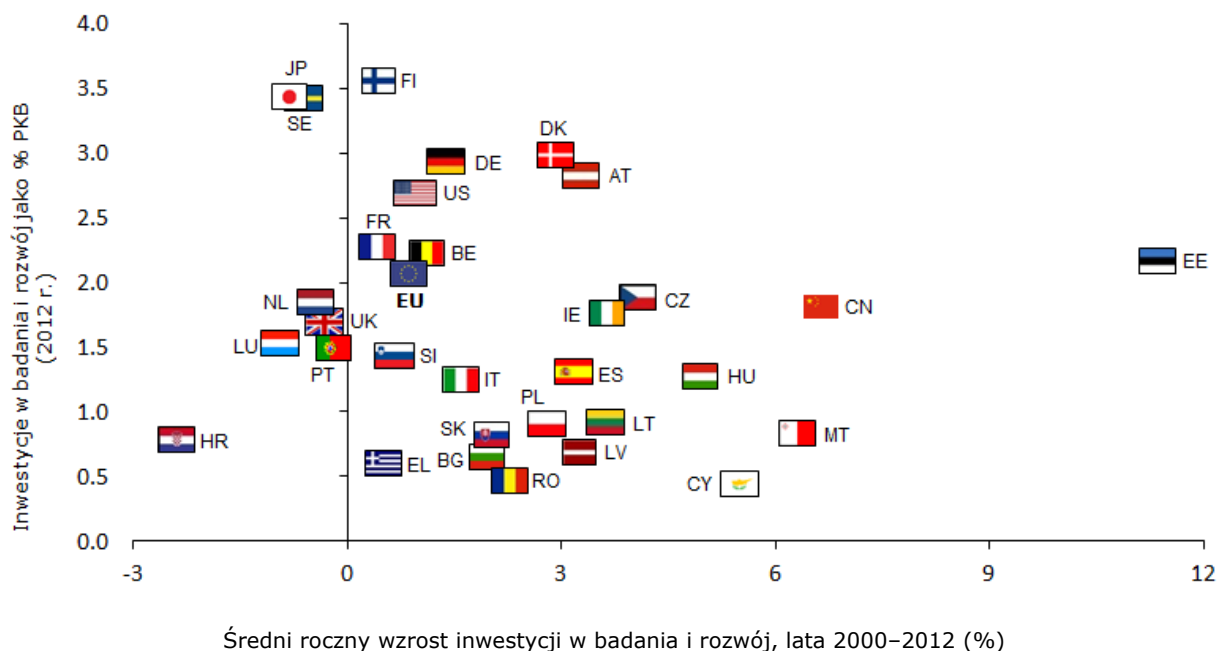
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. nakłady na badania i rozwój w UE stanowiły 2,06 % PKB w stosunku do celu 3 % na 2020 r.

*LU: 2010 r.

**CZ (tylko dla sektora publicznego) i UK nie wyznaczyły celu. IE: cel wynosi 2,5 % PNB, co szacuje się jako równowartość 2 % PKB. LU: cel w przedziale od 2,30 %–2,60 % PKB (zakładane 2,45 %). PT: cel w przedziale od 2,70 %–3,30 % PKB (zakładane 3 %).

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r. w poszczególnych państwach*

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: inwestycje w badania i rozwój w UE wzrastały według średniorocznej stopy wzrostu 0,9 % w latach 2000–2012 (oś pozioma) i osiągnęły poziom 2,06 % w 2012 r. (oś pionowa).

*Wyniki: EL, SI: 2007 r.; LU, NL, RO: 2010 r.; US, JP, CN: 2011 r. Postępy: SI: 2000–2007; LU, NL, RO: 2000–2010; CN: 2000–2011; EL: 2001–2007; HR: 2002–2012; HU, MT: 2004–2012; SE: 2005–2012; US: 2006–2011; DK: 2007–2012; JP: 2008–2011; PT: 2008–2012; FR: 2010–2012.

Rozdziwiek między północą a południem w zakresie inwestycji w badania i rozwój.

W ciągu ostatnich dziesięciu lat pogłębiła się różnica w nakładach, jakie państwa członkowskie ponoszą na badania i rozwój: według dostępnych danych udział procentowy wydatków krajowych brutto na badania i rozwój w PKB wynosił w 2000 r. od 0,37 % w Rumunii do 3,35 % w Finlandii, co oznaczało różnicę 2,98 punktów procentowych. Różnica ta pogłębiła się w 2012 r. i wyniosła 3,13 punktów procentowych, gdy Rumunia odnotowała wynik 0,42 %, a Finlandia 3,55 %. Zasadniczo państwa na północy Europy ponoszą najwyższe nakłady w tej dziedzinie, natomiast państwa członkowskie w Europie Południowo-Wschodniej osiągają niższe wyniki. Na poziomie regionalnym wyniki państw odnotowujących najniższe nakłady na badania i rozwój są raczej jednolite i w przeważającej mierze państwa te składają się z regionów o niskich nakładach inwestycyjnych na badania i rozwój. W państwach członkowskich o najwyższych nakładach wiele regionów nie osiąga ambitnego krajowego celu.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE KLIMATU I ENERGII (1)

REDUKCJA EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH O CO NAJMNIEJ 20 % W STOSUNKU DO POZIOMÓW Z 1990 R.

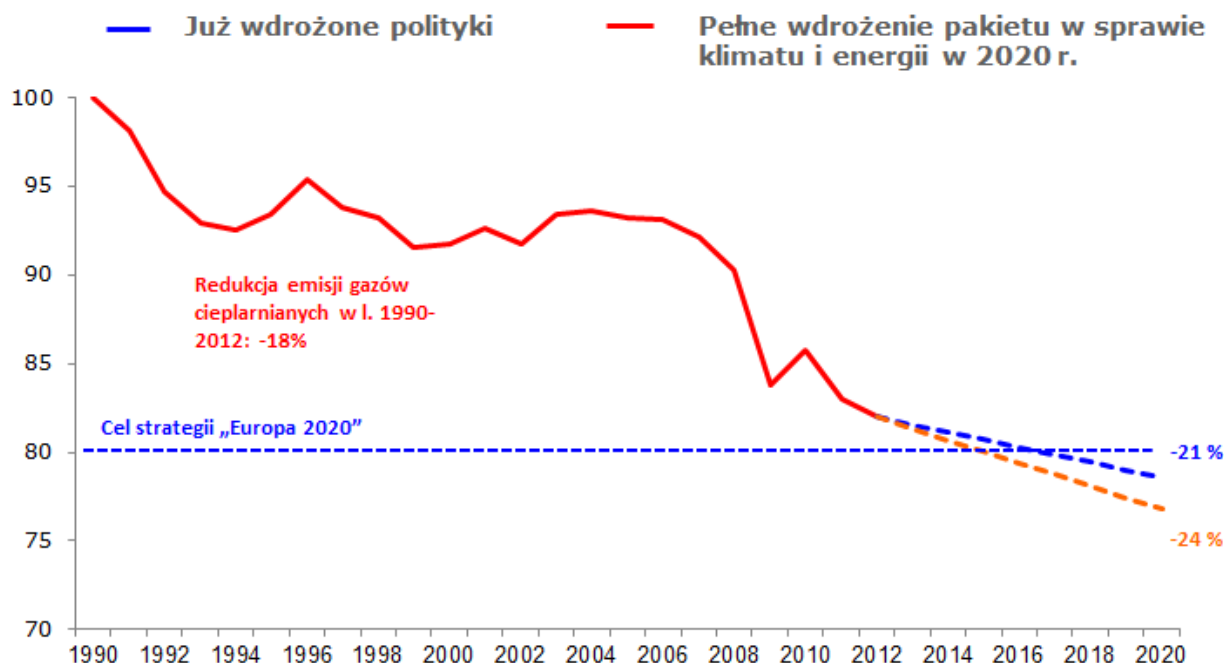
1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

UE znacznie zredukowała emisje gazów cieplarnianych, dzięki czemu jest blisko osiągnięcia założonego w strategii „Europa 2020” celu, tj. redukcji o 20 % w stosunku do poziomów z 1990 r. W latach 1990–2012 emisje gazów cieplarnianych na poziomie UE obniżyły się o 18 %. W ramach obecnych polityk w zakresie klimatu i energii osiągnięto postępy, przy czym na spadek emisji gazów cieplarnianych znaczny wpływ miało także spowolnienie gospodarcze. W trakcie tymczasowego ożywienia gospodarczego w 2010 r. zaobserwowano niewielki wzrost emisji gazów cieplarnianych. Wynik ten jest tym istotniejszy, iż gospodarka Europy od 1990 r. odnotowała realny wzrost o blisko 45 %, i pokazuje on wyraźnie, że wzrost gospodarczy nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych. W efekcie w 2012 r. gospodarka europejska wygenerowała prawie dwukrotnie mniej dwutlenku węgla - chodzi o ilość emisji na jednostkę PKB – w porównaniu z 1990 r.

Ostatnie tendencje pokazują, że cel określony w strategii „Europa 2020” w dziedzinie emisji gazów cieplarnianych wydaje się osiągalny. Obserwując zachęcające zmiany w ostatnich latach, można przypuszczać, że redukcja emisji gazów cieplarnianych przekroczy założony cel i wyniesie 24 % do 2020 r.

Emisje gazów cieplarnianych w roku 2000, 2012 i 2020

(wskaźnik 1990 = 100)

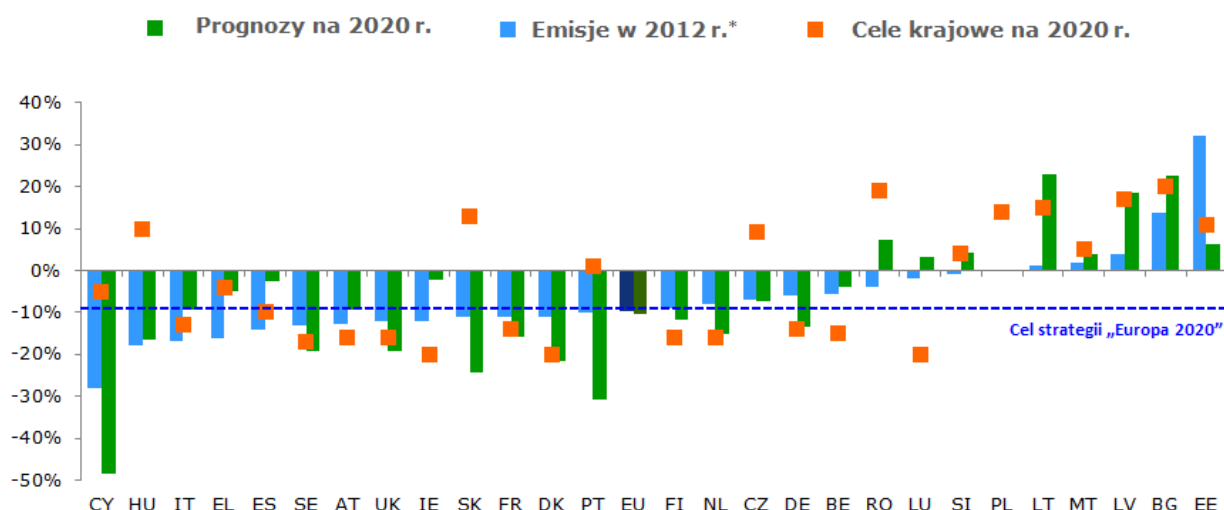
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: UE może zredukować emisje gazów cieplarnianych o 24 % do 2020 r. w stosunku do poziomów z 1990 r. pod warunkiem wdrożenia pakietu legislacyjnego dotyczącego klimatu i energii.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Okolo połowa państw członkowskich osiągnęła już swój cel założony w strategii „Europa 2020” w zakresie emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych dyrektywą w sprawie handlu uprawnieniami do emisji (ETS)². Krajowe cele w tej dziedzinie mierzą emisje gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji w porównaniu z wynikami z 2005 r. Cele te mają szeroki zasięg: od redukcji emisji o 20 % po wzrost o 20 %. Według danych za 2012 r. wielkość emisji gazów cieplarnianych w 15 państwach członkowskich (Cypr, Węgry, Włochy, Grecja, Hiszpania, Portugalia, Republika Czeska, Rumunia, Słowacja, Litwa, Słowenia, Malta, Łotwa, Bułgaria i Polska) była poniżej celów krajowych na 2020 r. Większość pozostałych państw członkowskich obniżyła również poziom emisji i w ten sposób osiągnęła pewne postępy, nie osiągając jeszcze docelowego poziomu. Najdalej od realizacji swoich celów są Luksemburg, Dania, Niemcy, Belgia, Finlandia i Niderlandy. Według ostatnich dostępnych prognoz krajowych w 13 państwach członkowskich (Niemcy, Niderlandy, Łotwa, Bułgaria, Włochy, Finlandia, Austria, Hiszpania, Litwa, Belgia, Słowenia i Luksemburg) istniejące polityki nie są wystarczające, by osiągnąć cele krajowe do 2020 r.

Zmiany w emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych dyrektywą w sprawie handlu uprawnieniami do emisji (ETS) w państwach członkowskich UE

Źródło: Europejska Agencja Środowiska

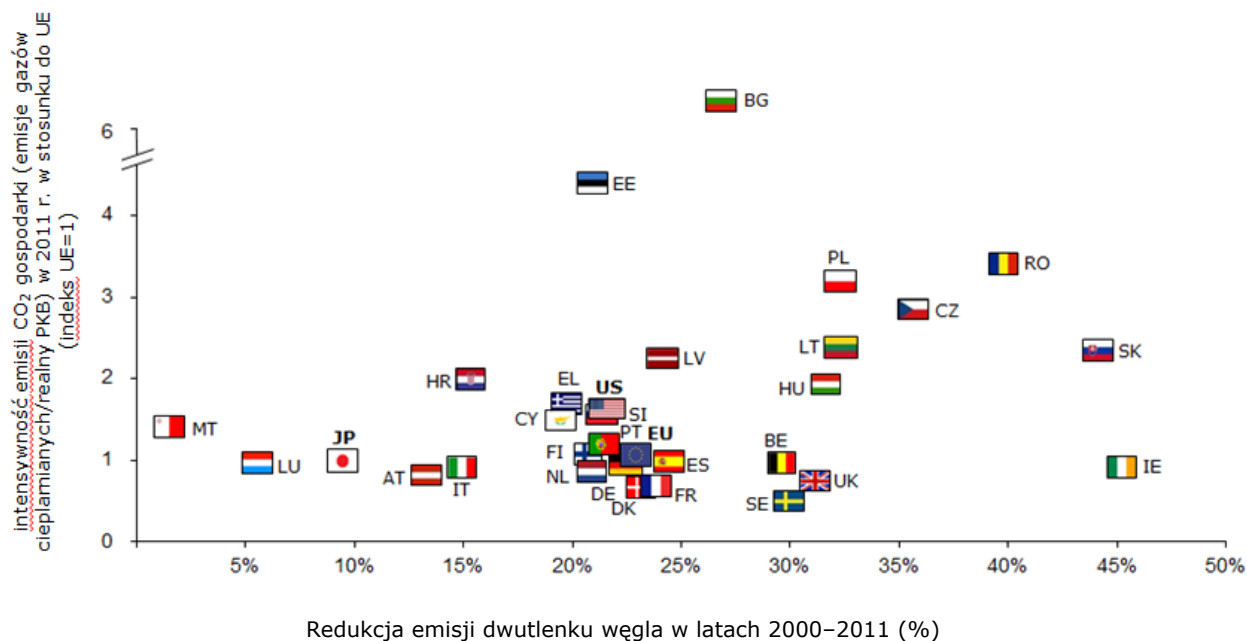
Interpretacja: w 2012 r. emisje gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS były o 10 % niższe w porównaniu z 2005 r. w UE.

*Sektory nieobjęte systemem ETS, w porównaniu z 2005 r., na podstawie przybliżonych danych.

² Unijny system ETS określa górny limit ogólnych emisji w sektorach przemysłowych charakteryzujących się wysokim poziomem emisji. Przedsiębiorstwa mogą sprzedawać lub kupować unijne uprawnienia do emisji do wspomnianego górnego limitu.

We wszystkich państwach członkowskich poziom emisji dwutlenku węgla obniżył się w latach 2000–2011, chociaż postępy w tym zakresie są bardzo zróżnicowane. Zasadniczo państwa emitujące duże ilości CO₂ znacznie zredukowały poziom emisji, natomiast w państwach o niskiej emisji dwutlenku węgla postępy w tym zakresie są bardziej ograniczone.

Sytuacja w 2011 r. oraz postępy w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla od 2000 r. w poszczególnych państwach

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2011 r. większość państw członkowskich osiągnęła wyniki zbliżone do średniej unijnej pod względem emisji dwutlenku węgla i postępów w redukcji emisji.

L STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE KLIMATU I ENERGII (2)

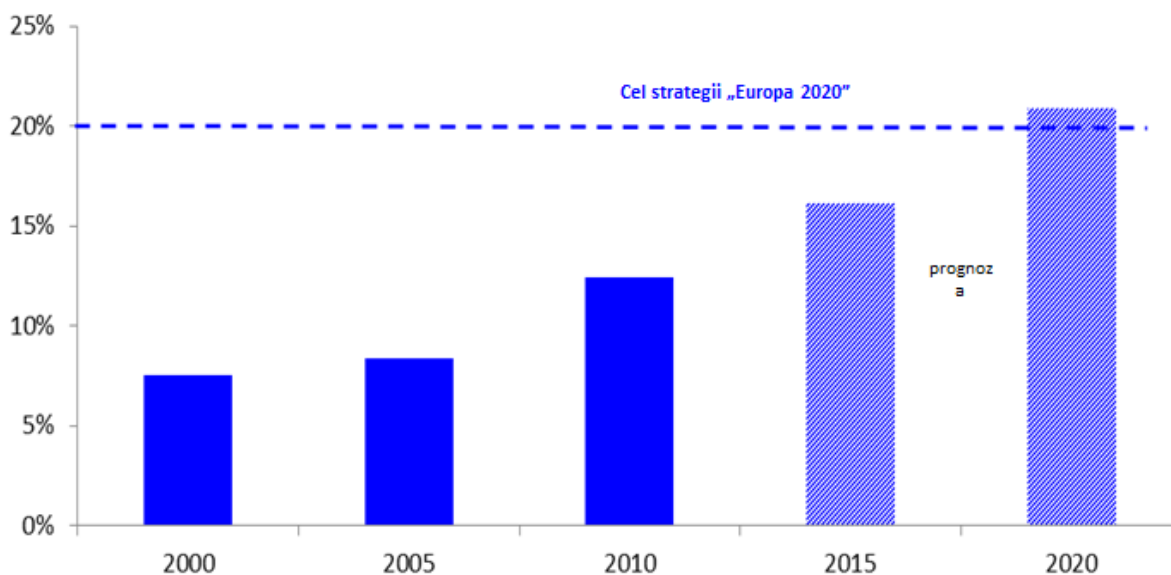
ZWIĘKSZENIE DO 20% UDZIAŁU ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH W ZUŻYCIU ENERGII KOŃCOWEJ

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Od 2000 r. stale rośnie zużycie energii odnawialnej na poziomie UE i jeśli tendencja ta się utrzyma, UE osiągnie cel strategii „Europa 2020”, jakim jest zwiększenie do 20 % udziału odnawialnych źródeł energii w zużyciu energii końcowej. Dzięki realizacji programów wsparcia i wprowadzeniu zachęt mających na celu większe korzystanie z odnawialnych źródeł energii udział takich źródeł w zużyciu energii końcowej brutto wzrósł z 7,5 % w 2000 r.³ do 8,5 % w 2005 r., a następnie do 14,4 % w 2012 r.⁴, tj. 5,6 punktów procentowych poniżej celu założonego w strategii „Europa 2020”. UE znajduje się obecnie w czołówce pod względem inwestycji w odnawialne źródła energii, zwłaszcza w szybki rozwój energii wiatrowej i słonecznej.

Ostatnie tendencje wskazują, że cele określone w strategii „Europa 2020” w dziedzinie odnawialnych źródeł energii wydają się osiągalne. Wnioskując z pozytywnego rozwoju wydarzeń w ostatnich latach, udział źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto może wynieść 21 % w 2020 r. pod warunkiem, że wysiłki podejmowane w ostatnich latach będą kontynuowane.

**Udział energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej brutto w UE,
lata 2000–2020**

Źródła: Komisja Europejska, badanie na zlecenie Komisji Europejskiej

Interpretacja: sądząc po obecnie zachodzących zmianach i na podstawie polityk, udział odnawialnych źródeł energii w UE w zużyciu energii może wynieść 20,9 % do 2020 r.

³ Badanie na zlecenie Komisji Europejskiej.

⁴ EurObserv'ER.

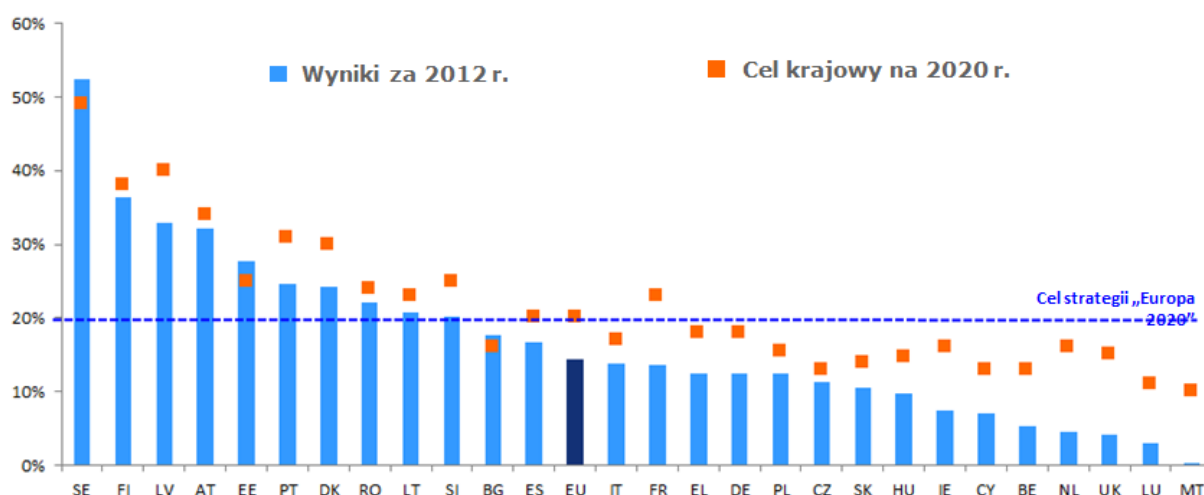
2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Widoczne są ogólne postępy, lecz konieczne są dalsze wysiłki w większości państw członkowskich. Cele krajowe wynoszą od 10 % (Malta) do 49 % (Szwecja). Ogólnie rzecz biorąc, wszystkie państwa członkowskie zwiększyły zużycie odnawialnych źródeł energii od 2005 r., jednakże tylko trzy z nich – Szwecja, Estonia i Bułgaria – osiągnęły do tej pory swoje cele krajowe. Finlandia, Austria i Republika Czeska są bardzo blisko zrealizowania swoich celów. Francji i Zjednoczonemu Królestwu brakuje około 10 punktów procentowych do założonego celu.

Z obserwacji zachodzących zmian wynika, że do czołówki państw należą Szwecja, Austria i Estonia, które poczyniły największe postępy od 2005 r. i osiągnęły najwyższe poziomy wykorzystania energii odnawialnej. Malta, Luksemburg, Belgia, Zjednoczone Królestwo, Niderlandy i Francja odnotowują słabe wyniki i tylko umiarkowane postępy od 2005 r. Zwiększyły się różnice między państwami UE: od 40,4 punktów procentowych w 2005 r. do 52,1 punktów procentowych w 2012 r., a wartości kształtują się w przedziale od 0,3 % (Malta) do 52,4 % (Szwecja).

Udział odnawialnych źródeł energii w państwach członkowskich UE

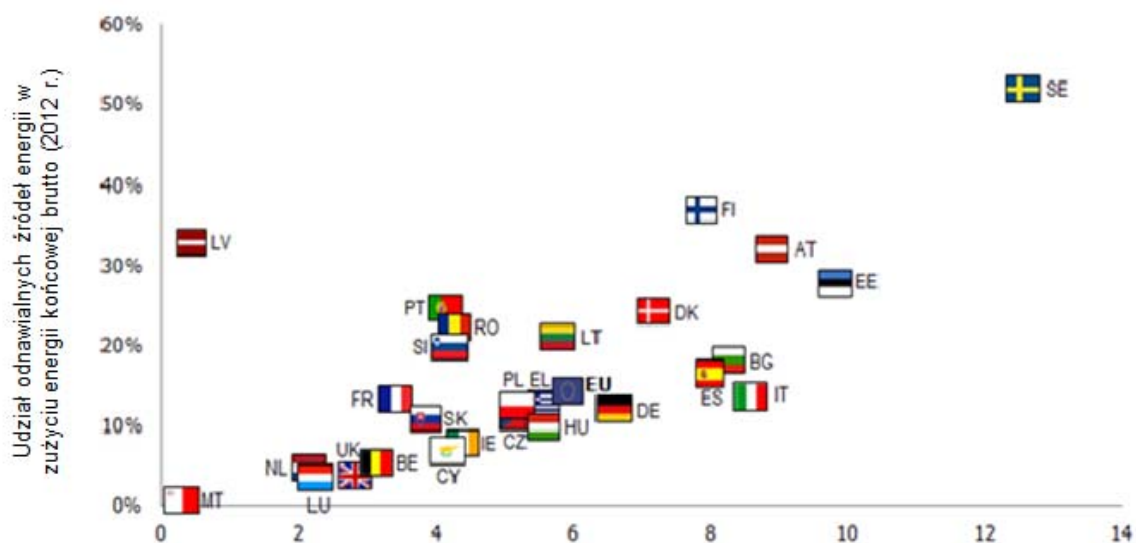
(udział procentowy zużycia energii końcowej brutto)

Źródła: Komisja Europejska, EurObserv'ER

Interpretacja: w 2012 r. udział odnawialnych źródeł energii w UE w zużyciu energii wyniósł 14,4 % w stosunku do wartości docelowej 20 % przyjętej dla 2020 r.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2005 r. w poszczególnych państwach

Postępy w latach 2005–2012 (zmiana w punktach procentowych)

Źródła: Komisja Europejska, EurObserv'ER

Interpretacja: udział odnawialnych źródeł energii w UE w zużyciu energii wzrósł o 5,9 punktów procentowych w latach 2005–2012 (oś pozioma) i osiągnął wartość 14,4 % w 2012 r. (oś pionowa).

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE KLIMATU I ENERGII (3)

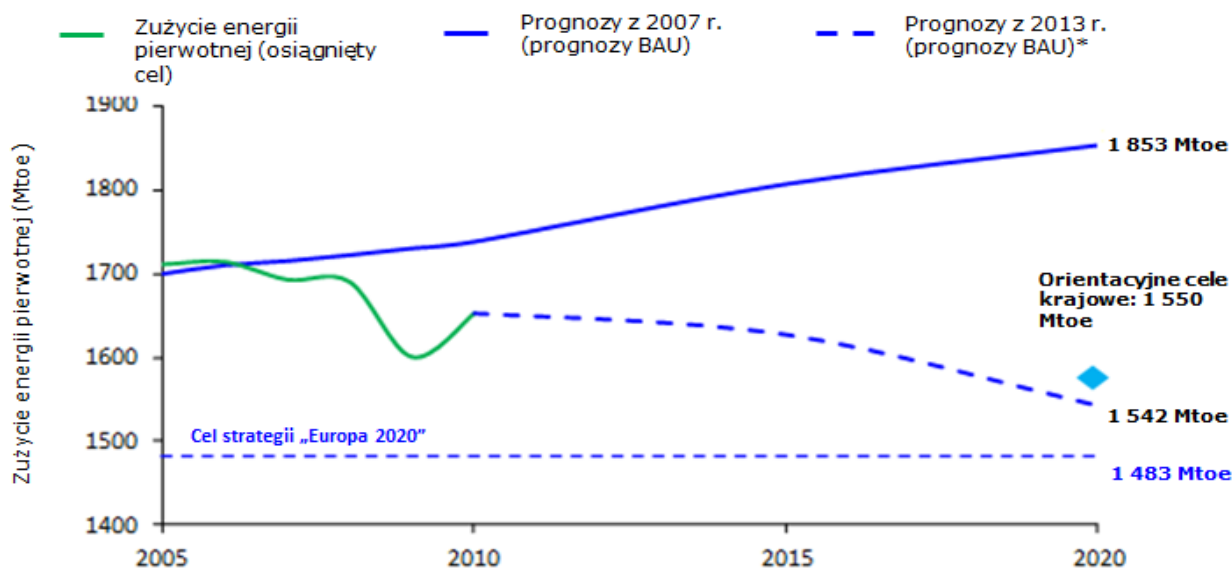
ZWIĘKSZENIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ O 20 %

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Ostatnio odnotowano pewne postępy w zakresie efektywności energetycznej, lecz należy je podtrzymać w najbliższych latach, aby spełnić określony w strategii „Europa 2020” cel, tj. zwiększenie o 20 % efektywności energetycznej, co przekłada się na 1 483 Mtoe zużytej energii pierwotnej⁵. W latach 2000–2006 zużycie energii pierwotnej stopniowo rosło z 1617,8 Mtoe w 2000 r. do wartości szczytowej 1 711,6 Mtoe w 2006 r. Wybuch kryzysu w 2007 r. spowodował prawie nieprzerwany spadek zużycia energii pierwotnej do poziomu 1583,5 Mtoe w 2012 r. Jeśli chodzi o emisje gazów cieplarnianych, w 2010 r. widoczny był niewielki ponowny wzrost zużycia energii pierwotnej wskutek chwilowego ożywienia. Wspomniany wcześniej spadek zużycia energii pierwotnej można wytłumaczyć w dużej części zmniejszeniem aktywności gospodarczej wskutek kryzysu. Niemniej jednak zachodzą również pewne zmiany strukturalne. Osiągnięcie celu założonego na 2020 r. oznaczałoby redukcję zużycia energii pierwotnej o dalsze 6,3 % do 2020 r.

Ostatnie tendencje wskazują na konieczność dalszych wysiłków, by spełnić cel w zakresie efektywności energetycznej. Należy utrzymać niedawną tendencję spadkową, jeśli chodzi o zużycie energii pierwotnej, i powiązać ją z długotrwałymi zmianami w schematach zużycia energii. Kryzys zasadniczo wpłynął na zużycie energii pierwotnej. W związku z tym można zakwestionować trwałość ostatnich pozytywnych zmian, a także wagę czynników cyklicznych i strukturalnych. Możliwości dalszych działań istnieją we wszystkich sektorach, szczególnie w sektorze transportu, w którym dotychczas poczyniono niewielkie postępy.

Zużycie energii pierwotnej w UE w latach 2005–2020

⁵ W przeciwieństwie do zużycia energii końcowej, zużycie energii pierwotnej odnosi się do energii, która nie została poddana procesowi konwersji ani przemiany.

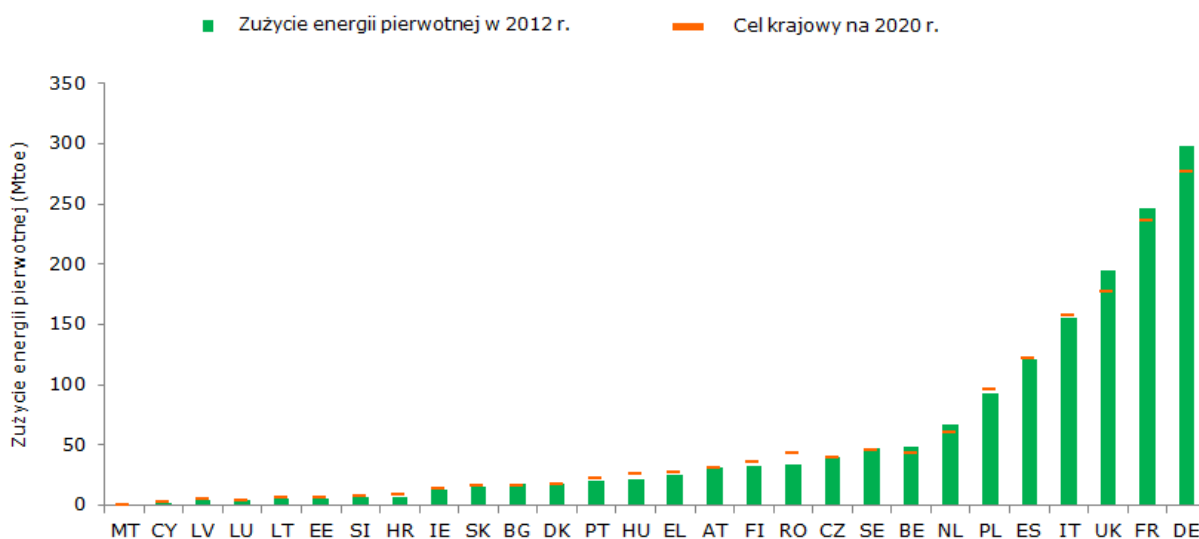
Interpretacja: Zużycie energii pierwotnej w UE może wynieść 1 542 Mtoe do 2020 r.

** prognozy na rok 2013 (scenariusz BAU) są sporządzane na podstawie bieżących polityk.*

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Sytuacja dotycząca efektywności energetycznej jest zróżnicowana. Dyrektywa o efektywności energetycznej⁶ określa cele w zakresie efektywności energetycznej na poziomie europejskim i wymaga, by państwa członkowskie wyznaczyły orientacyjny cel krajowy na rok 2020. Dla celów porównawczych należy to przełożyć na poziomy zużycia energii pierwotnej i końcowej. Ogólnie rzecz biorąc, w 2012 r. Cypr, Estonia, Grecja, Finlandia, Chorwacja, Węgry, Irlandia, Litwa, Łotwa, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Luksemburg, Polska, Hiszpania, Włochy i Słowenia osiągnęły wyniki w zakresie zużycia energii pierwotnej poniżej swoich orientacyjnych celów krajowych.

Zużycie energii pierwotnej w państwach członkowskich UE

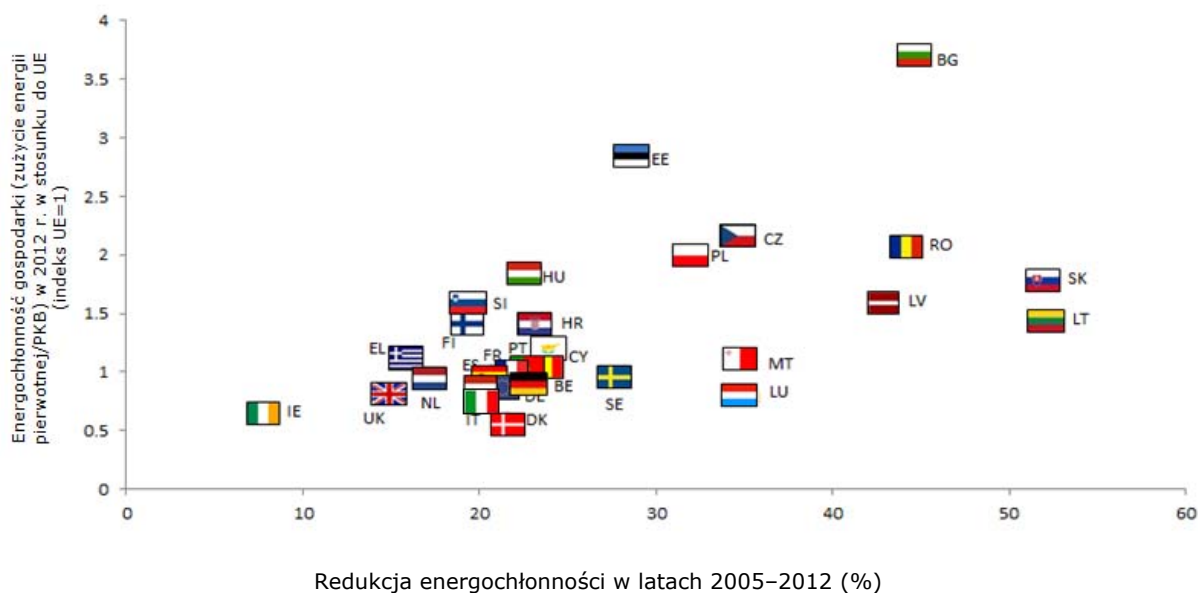
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. 17 państw członkowskich osiągnęło swoje orientacyjne cele krajowe w zakresie efektywności energetycznej.

⁶ Dz. U. L 315 z 14.11.2012.

Energochłonność⁷ – ilość zużytej energii pierwotnej na jednostkę PKB poprawiła się we wszystkich państwach członkowskich w latach 2005–2011. Państwa o najwyższym poziomie energochłonności znacznie go zredukowały. Spadek jest bardziej umiarkowany w państwach o niższym wskaźniku energochłonności.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2005 r. w poszczególnych państwach

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. większość państw członkowskich osiągnęła wyniki zbliżone do średniej unijnej pod względem energochłonności i postępów.

⁷ Wskaźnik energochłonności zależy od struktury przemysłowej gospodarki i dlatego nie jest dokładnym wskaźnikiem zastępczym dla efektywności energetycznej w państwach członkowskich.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE EDUKACJI (1)

OGRANICZENIE ODSETKA OSÓB PRZEDWCZEŚNIE KOŃCĄCYCH NAUKĘ DO POZIOMU PONIŻEJ 10 %

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

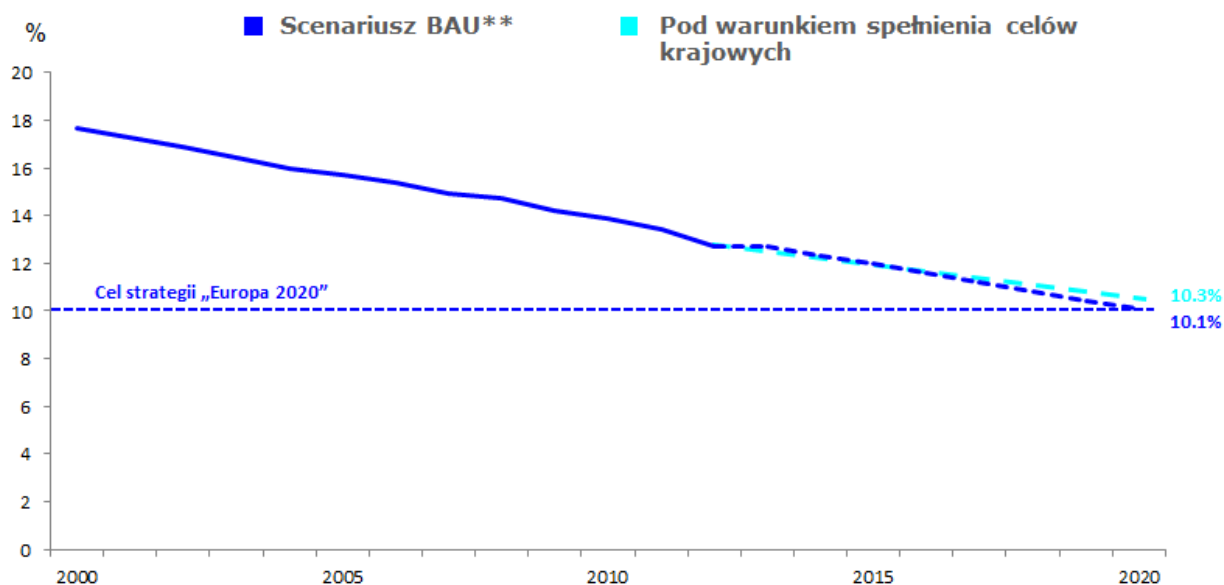
Podjęte zostały pozytywne działania, by zmniejszyć liczbę osób przedwcześnie kończących naukę: odsetek takich osób stopniowo maleje od 2000 r., lecz nadal utrzymuje się powyżej założonego w strategii „Europa 2020” celu 10 %. Do 2020 r. UE zamierza zmniejszyć odsetek osób w wieku 18-24 lat przedwcześnie kończących naukę (z wykształceniem nie wyższym niż średnie I stopnia i niekontynuujących dalszej nauki lub szkoleń) do poziomu poniżej 10 %. Od 2000 r. wskaźnik ten systematycznie maleje w UE: z ponad 17 % w 2000 r.⁸ do 15,7 % w 2005 r., a następnie do 12,7 % w 2012 r. Utrzymuje się on jednak 2,7 punktów procentowych powyżej celu określonego w strategii „Europa 2020”. Te pozytywne wyniki można częściowo przypisać skutkom kryzysu, gdyż związane z nim gorsze warunki zatrudnienia oraz gorsze perspektywy, zwłaszcza dla młodych ludzi, skłoniły ich do kontynuowania nauki.

Cel założony w strategii „Europa 2020” dotyczący zjawiska przedwczesnego kończenia nauki jest możliwy do osiągnięcia do 2020 r. Choć cel przyjęty w strategii „Europa 2020” w zakresie przedwczesnego kończenia nauki wydaje się w zasięgu możliwości, to jego zrealizowanie nie jest przesądzone. Ostatni spadek liczby osób przedwcześnie kończących naukę, który jest skutkiem kryzysu, oraz prognozy demograficzne każą wątpić w zdolność UE do zmniejszenia odsetka takich osób do poziomu poniżej 10 % do 2020 r. Osiągnięcie założonego celu będzie wymagało trwałego, jeśli niewzmożonego wysiłku ze strony UE i jej państw członkowskich.

⁸ Dane dla 27-UE.

Osoby przedwcześnie kończące naukę w UE w roku 2000*, 2012 i 2020

(w wieku 18-24 lat, z co najwyżej wykształceniem średnim I stopnia i nie kontynuujące dalszej nauki lub szkoleń)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań można zakładać, że wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę w UE może wynieść 10,1 % do 2020 r.

* 2000 r. i 2001 r.: dane dla UE-27.

** Kontynuacja obecnych trendów odnosi się do ekstrapolacji zmian w latach 2000–2012.

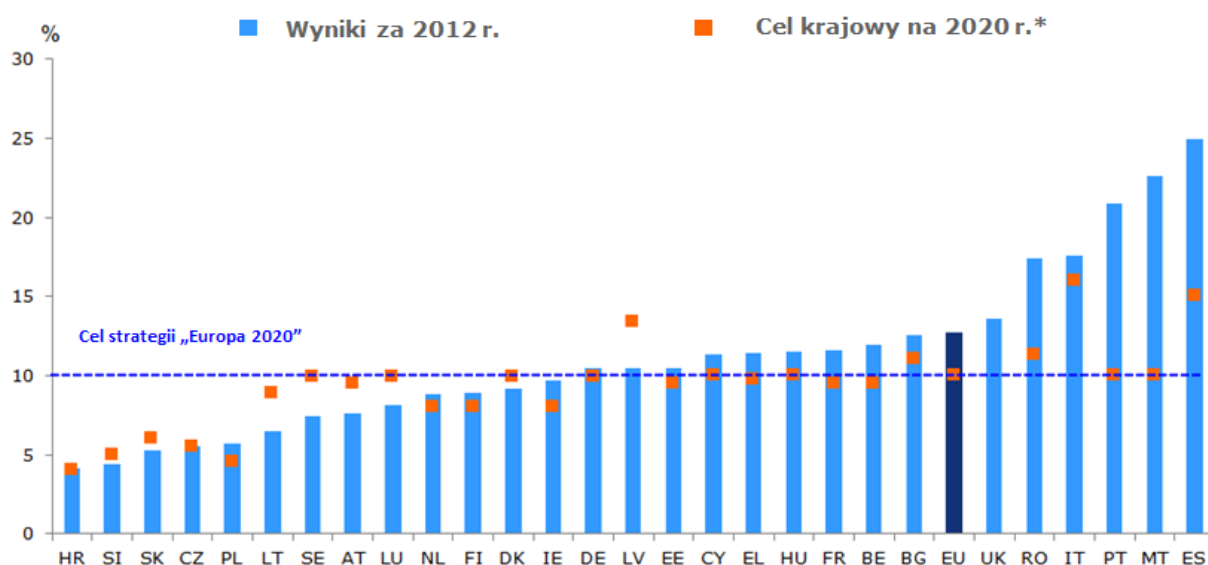
2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Poszczególne państwa członkowskie mają różne ambicje w zakresie obniżenia odsetka osób przedwcześnie kończących naukę. Państwa członkowskie, których cele krajowe wahają się od 4 % (Chorwacja) do 16 % (Włochy), pokazały różne poziomy ambicji, co sprawia, że droga do osiągnięcia celu jest mniej lub bardziej skomplikowana. W 2012 r. 9 państw członkowskich, a mianowicie Dania, Słowenia, Republika Czeska, Szwecja, Luksemburg, Austria, Łotwa, Litwa i Słowacja zrealizowały już swoje cele, niemniej jednak niektóre z nich wyznaczyły sobie mniej ambitne cele w porównaniu z pozostałymi państwami członkowskimi. Chorwacja, Niemcy, Niderlandy oraz Finlandia również zbliżają się do swoich celów, natomiast Hiszpania, Portugalia, Malta i Rumunia są dalekie od ich osiągnięcia. Po części tłumaczy to fakt, że państwa te wyznaczyły sobie dość ambitne cele.

Obserwując zachodzące zmiany, można wyróżnić cztery główne grupy państw: niektóre państwa członkowskie, takie jak Hiszpania, Rumunia i Włochy odnotowują wysoki wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę i względnie wolne postępy. Portugalia i Malta borykają się z wysokimi wskaźnikami, lecz poczyniły znaczne postępy od 2000 r. Na przeciwległym biegunie znajdują się państwa o dobrych wynikach, które osiągnęły jedynie nieznaczne postępy od 2000 r. – w Luksemburgu i Chorwacji w latach 2000–2012 doszło nawet do wzrostu wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę. Dania i Litwa są w czołówce, osiągając niskie wskaźniki oraz odnotowując wyraźne postępy od 2000 r. Według najnowszych prognoz, do 2020 r. większość państw członkowskich, z wyjątkiem Hiszpanii, Portugalii i Rumunii, prawdopodobnie osiągnie wyznaczone sobie cele.

Osoby przedwcześnie kończące naukę w państwach członkowskich UE

(w wieku 18-24 lat, z co najwyżej wykształceniem średnim I stopnia i nie kontynuujące dalszej nauki lub szkoleń)

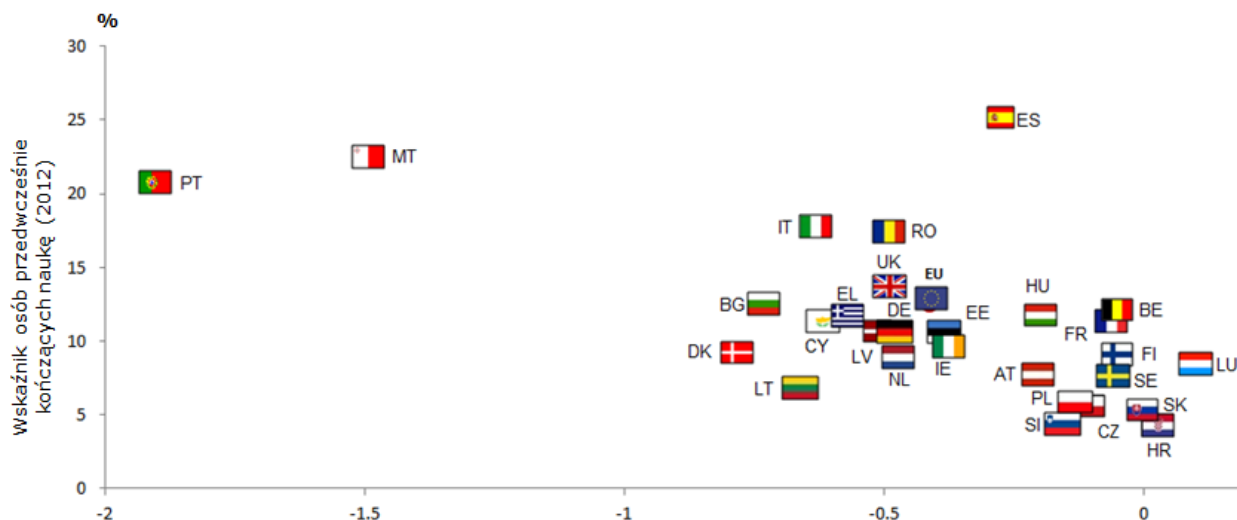

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: Średni wskaźnik unijny osób przedwcześnie kończących naukę wyniósł 12,7 % w 2012 r. w stosunku do wartości docelowej 10 % przyjętej dla 2020 r.

* UE-28, DK, DE, LU i SE: <10%; LT: <9%; SK: <6%. UK nie określiło celu.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r.* w poszczególnych państwach

Kształtowanie się wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę w skali roku w punktach procentowych (2000-2012)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę w UE malał o około 0,4 punktów procentowych każdego roku w latach 2002–2012 (oś pozioma) i osiągnął wartość 12,7 % w 2012 r. (oś pionowa).

* UE: 2002-2012

Jeśli chodzi o wskaźnik osób przedwcześnie kończących naukę, zauważalne jest stopniowe zmniejszanie się różnic w UE. Różnica między najniższą i najwyższą wartością wskaźnika zmalała o ponad połowę w latach 2000–2012. W 2000 r. różnica ta wyniosła 46,9 punktów procentowych: najniższy wskaźnik odnotowano w Szwecji (7,3 %), natomiast najwyższy na Malcie (54,2 %). W 2012 r. różnica między państwami Unii zmniejszyła się do 20,7 punktów procentowych: najlepszy wynik osiągnęła Chorwacja (4,2 %), najgorszy – Hiszpania (24,9 %). Ogólnie rzecz biorąc, w państwach Europy Południowej występuje tendencja do najwyższego wskaźnika osób przedwcześnie kończących naukę. Potwierdzają to inne wyniki porównawcze: regiony w Europie Północno-Wschodniej mają niski wskaźnik w odróżnieniu od regionów w Europie Południowej.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE EDUKACJI (2)

**WZROST DO CO NAJMNIEJ 40 % ODSETKA OSÓB W WIEKU 30–34 LAT,
KTÓRE POSIADAJĄ WYŻSZE WYKSZTAŁCENIE**

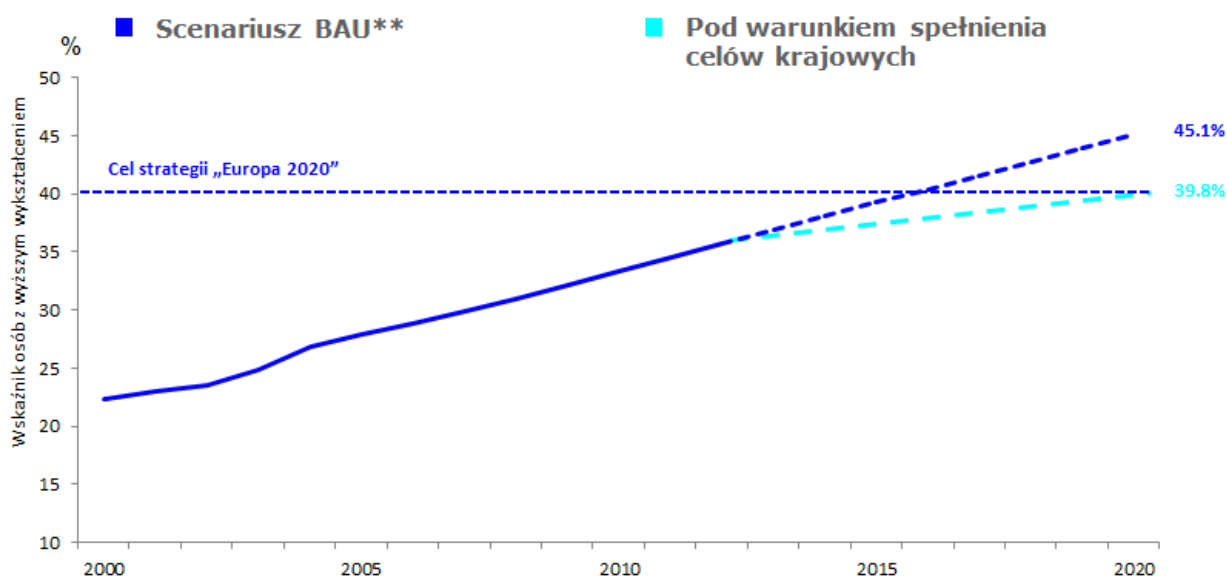
1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Osiągnięto zadowalające postępy w kierunku osiągnięcia założonego w strategii „Europa 2020” celu, jakim jest 40 % odsetek osób z wykształceniem wyższym lub równoważnym; należy dążyć do dalszych postępów. Drugi wskaźnik związany z kształceniem ma na celu zwiększenie do 40 % odsetka młodych ludzi w wieku 30–34 lat, którzy zdobyli wyższe (lub równoważne) wykształcenie. W 2000 r. wskaźnik ten wyniósł 22,4 %⁹, następnie w 2005 r. i 2012 r. wzrósł odpowiednio do 27,9 % i 35,7 %, co oznacza wzrost o 13,3 punktów procentowych w okresie 12 lat; tym samym UE wyraźnie zbliżyła się do celu, a liczba absolwentów szkół wyższych dynamicznie wzrosła. Obecne wyniki UE wskazują, że do osiągnięcia wyznaczonego w strategii celu 40 % brakuje jej zaledwie 4,3 punktów procentowych.

Cel w strategii „Europa 2020” w zakresie odsetka osób zdobywających wykształcenie wyższe jest osiągalny do 2020 r. Biorąc pod uwagę ostatnie zmiany, osiągnięte dotąd postępy oraz zakładając, że przeszłe tendencje utrzymają się, istnieją duże szanse na zrealizowanie celu dotyczącego liczby osób z wykształceniem wyższym (lub równoważnym).

Odsetek osób z wyższym wykształceniem w UE, w latach 2000–2020*

(odsetek osób w wieku 30–34 lat, które zdobyły wyższe wykształcenie – poziom 5 i 6 ISCED)

Źródło: Komisja Europejska

⁹ Dane dla 27-UE.

Interpretacja: na podstawie obecnych zobowiązań można zakładać, że odsetek osób z wyższym wykształceniem w UE może wynieść 45,1 % do 2020 r.

** 2000-2001: dane dla 27-UE.*

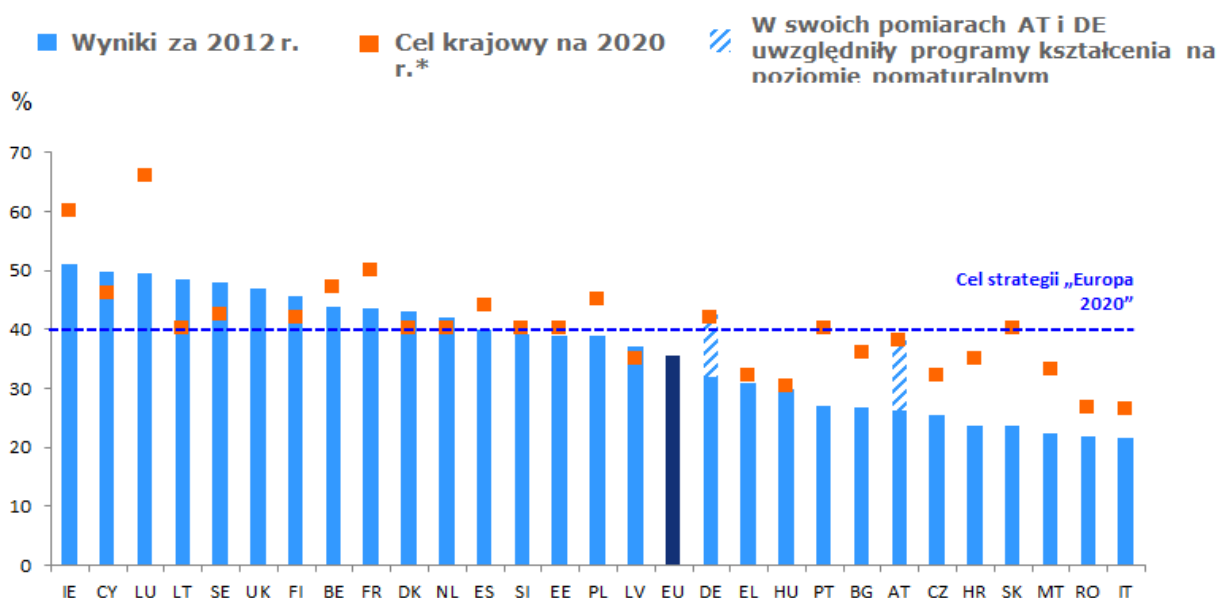
*** Kontynuacja obecnych trendów odnosi się do ekstrapolacji zmian w latach 2000–2012.*

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Poczyniono zadowalające postępy w kierunku zwiększenia odsetka osób z wyższym wykształceniem, chociaż niektóre państwa członkowskie są bardziej ambitne od pozostałych. Cele krajowe wahają się od 26–27 % we Włoszech do 60 % w Irlandii, co świadczy o różnym stopniu ambicji państw członkowskich. W 2012 r. dziewięć państw członkowskich: Łotwa, Niderlandy, Dania, Finlandia, Szwecja, Litwa, Cypr, Niemcy i Austria¹⁰ osiągnęły już wyznaczone cele. Tuż za nimi plasują się Węgry, Słowenia i Estonia, które są bardzo blisko osiągnięcia swoich celów. Malta, Słowacja, Luksemburg, Portugalia i Chorwacja są najdalej od realizacji swoich celów, a Irlandię dzieli od jej celu 9 punktów procentowych; niektóre z tych państw jak Słowacja, Portugalia, Irlandia i Luksemburg wyznaczyły sobie ambitne cele, odpowiednio na poziomie 40 %, 60 % i 66 %, w przeciwieństwie do Włoch, które założyły sobie mniej ambitny cel, tj. 26 %. Jeśli chodzi o postępy poczynione w ciągu ostatnich dziesięciu lat, można wyróżnić cztery grupy państw: niektóre państwa członkowskie, zwłaszcza Bułgaria, Grecja, Chorwacja, Austria, Włochy, Republika Czeska i Rumunia charakteryzują się niskim wskaźnikiem osób z wyższym wykształceniem oraz niewielkimi postępami od 2000 r. Pomimo słabych wyników inne państwa mogą pochwalić się znacznymi postępami od 2000 r. Dotyczy to przede wszystkim Portugalii i Węgier. Wśród państw o lepszych wynikach w zakresie liczby osób z wyższym wykształceniem mamy z jednej strony Finlandię, Belgię i Hiszpanię, gdzie postępy przebiegają wolno, a z drugiej – Luksemburg, Litwę, Irlandię i Szwecję, gdzie postępy są znaczne. Co do prognoz na 2020 r. zakłada się, że większość państw członkowskich, z wyjątkiem Malty, Portugalii i Słowacji, osiągnie swój cel.

Odsetek osób z wyższym wykształceniem w państwach członkowskich UE

(osoby w wieku 30–34 lat, które zdobyły wyższe wykształcenie – poziom 5 i 6 ISCED)

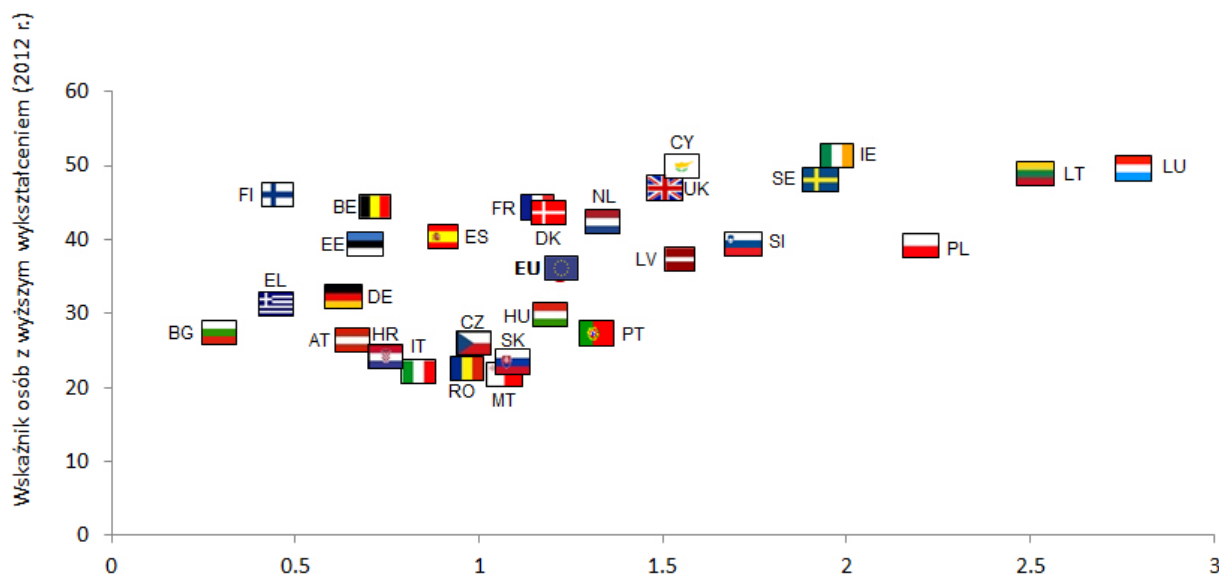
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. odsetek osób z wyższym wykształceniem wyniósł 35,7 % w UE w stosunku do wartości docelowej 40 % przyjętej dla 2020 r.

¹⁰ Należy zauważyć, że cele określone przez Niemcy i Austrię różnią się od celów pozostałych państw członkowskich, gdyż obejmują wskaźnik osób z wykształceniem pomaturalnym.

** 28-UE, DK: co najmniej 40 %; DE: 42 %, w tym poziom 4 ISCED; IT: 26–27 % (założono 26,5 %); LV: 34–36 % (założono 35 %); NL: ponad 40%; AT: 38 %, w tym poziom 4/4a ISCED; SE: 40–45 % (założono 42,5 %); UK nie określiło celu; FI: 42 % (węższa definicja); FR: ludność w wieku 17-33 lat*

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2000 r. w poszczególnych państwach*

Kształtowanie się wskaźnika osób z wyższym wykształceniem w skali roku w punktach procentowych (2000–2012)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: wskaźnik osób z wyższym wykształceniem w UE wzrastał o ponad 1 punkt procentowy rocznie od 2000 r. (oś pozioma) i osiągnął poziom 35,7 % w 2012 r. (oś pionowa).

* 2000 r.: Dane dla 27-UE

Wyniki państw członkowskich obrazują różnice wewnątrz UE. Najwyższe wskaźniki osób z wyższym wykształceniem występują w Europie Północnej, co potwierdzają również wyniki regionów w różnych państwach w tej części Europy. W 2000 r. różnica we wskaźnikach była wyraźna i sięgała 35,2 punktów procentowych: najslabsze wyniki odnotowała Malta, a liderem okazała się Litwa. Z upływem lat różnica ta zmniejszyła się i w 2012 r. wyniosła 29,4 punktów procentowych: najniższy wskaźnik (21,7 %) odnotowano we Włoszech, natomiast najlepszy wynik osiągnęła Irlandia (51,1 %). Wyniki na poziomie regionów wskazują na pewne różnice wewnątrz krajów, zwłaszcza w Hiszpanii i Grecji. Zróżnicowane pod względem ambicji cele państw członkowskich przekładają się również na wyniki regionów. Niektóre państwa mają wiele regionów o dobrych wynikach, niemniej jednak nie osiągnęły one celu krajowego.

CEL STRATEGII „EUROPA 2020” W DZIEDZINIE UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO

ZMNIEJSZENIE O 20 MLN LICZBY OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

1. Aktualna sytuacja na poziomie UE

Kryzys wywarł istotny wpływ społeczny; w jego wyniku wzrosła liczba osób narażonych na ubóstwo i wykluczenie społeczne, co uniemożliwiło postępy w kierunku osiągnięcia celu strategii „Europa 2020”, jakim jest zmniejszenie o 20 mln liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Cel wyznaczony przez UE odnosi się do sytuacji, w której 96,4 mln osób jest zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w 2020 r.¹¹ Wskaźnik, odnosząc się do liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, uwzględnia liczbę osób dotkniętych co najmniej jednym z trzech rodzajów ubóstwa, mianowicie ubóstwem dochodowym (osoby zagrożone ubóstwem po uwzględnieniu transferów socjalnych¹²), ubóstwem materialnym (osoby znajdujące się w skrajnie trudnej sytuacji materialnej¹³) oraz ubóstwem dotyczącym gospodarstw domowych o bardzo małej intensywności pracy¹⁴.

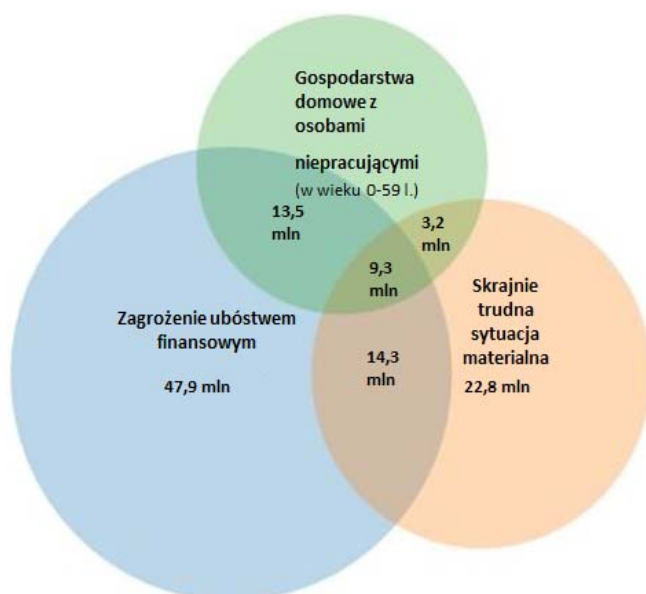
¹¹ Rokiem referencyjnym jest rok 2008.

¹² „Osoby, których ekwiwalentny dochód do dyspozycji znajduje się poniżej progu zagrożenia ubóstwem, wynoszącego 60 % krajowej mediany ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji (po uwzględnieniu transferów społecznych).” Źródło: Komisja Europejska

¹³ „Osoby znajdujące się w skrajnie trudnej sytuacji materialnej żyją w warunkach istotnie ograniczonych ze względu na brak zasobów i doświadczają co najmniej czterech z dziewięciu elementów deprivacji materialnej: nie mogą sobie pozwolić finansowo na (i) opłacenie czynszu lub rachunków za korzystanie z mediów, (ii) dostateczne ogrzanie mieszkania, (iii) poniesienie nieprzewidzianych wydatków, (iv) spożywanie mięsa, ryb lub równoważnego źródła białka co drugi dzień, (v) spędzenie tygodniowego urlopu poza miejscem zamieszkania co najmniej raz w roku, (vi) samochód, (vii) pralkę, (viii) telewizor kolorowy lub (ix) telefon.” Źródło: Komisja Europejska.

¹⁴ „Osoby żyjące w gospodarstwach domowych o bardzo małej intensywności pracy to osoby w wieku 0-59 lat, które nie są studentami i które mieszkają w gospodarstwach domowych, w których osoby dorosłe w minionym roku przepracowały mniej niż 20 % swego łącznego potencjału pracy”. Źródło: Komisja Europejska.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE w 2012 r.

Źródło: Komisja Europejska

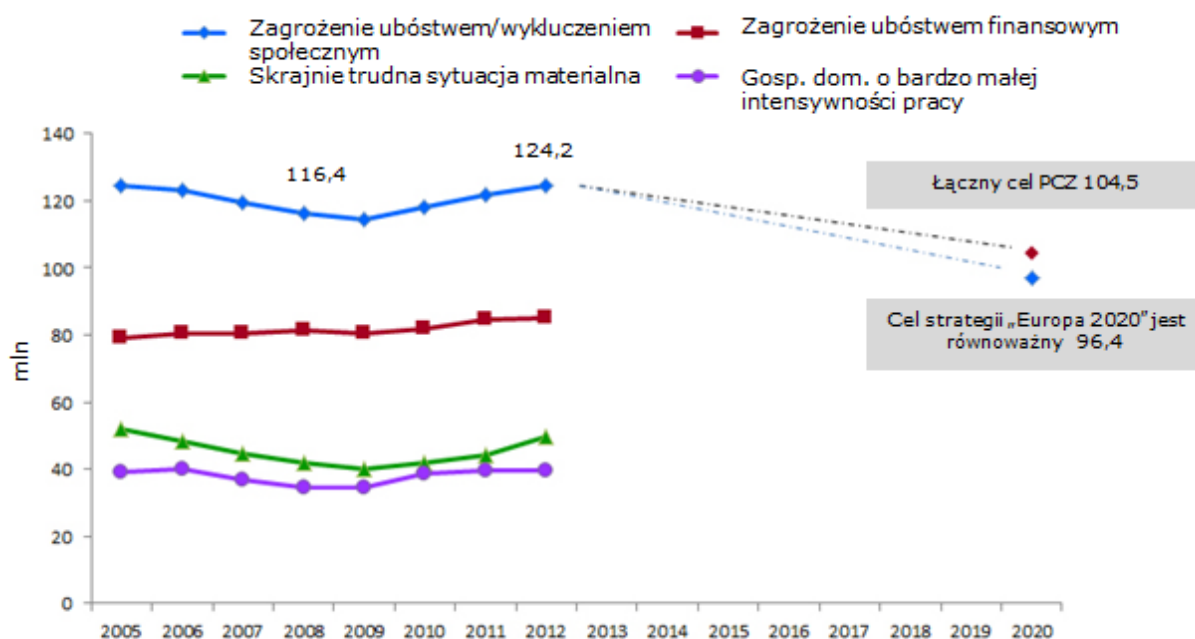
Interpretacja: na podstawie trzech różnych metod mierzenia ubóstwa, w 2012 r. 124,2 mln osób ogółem było zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w UE (przy czym 9,3 mln z nich należało do wspomnianych trzech grup).

Zważywszy na dotkliwy wpływ kryzysu cel strategii „Europa 2020” w dziedzinie ubóstwa wydaje się nieosiągalny. Lata poprzedzające rok 2009 charakteryzowały się stałym spadkiem liczby osób narażonych na ubóstwo lub wykluczenie społeczne. Najniższy poziom odnotowano w 2009 r.: około 114 mln osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym¹⁵ w stosunku do ponad 124 mln w 2005 r.¹⁶ Kryzys odwrócił jednak tę pozytywną tendencję i doprowadził do wzrostu wartości danych zbiorczych 28 państw członkowskich oraz do wzrostu liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do ponad 118 mln w 2010 r., ponad 121 mln w 2011 r. oraz ponad 124 mln w 2012 r. Ubóstwo dochodowe dotyka największą liczbę osób, a skrajne ubóstwo materialne wzrosło w największym tempie (wzrost o 7,1 mln ludzi od 2010 r.). Jak wynika z ostatnich tendencji oraz prognoz, cel UE polegający na redukcji liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym do 96,4 mln do 2020 r. nie jest możliwy do osiągnięcia, a wskaźnik może utrzymać się na poziomie zbliżonym do 100 mln.

¹⁵ Dane dla 27-UE.

¹⁶ Dane dla 27-UE.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wskaźniki pomocnicze, 2005–2020*

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym było 124 mln osób w UE, tj. o 28 mln więcej niż zakłada cel strategii „Europa 2020”.

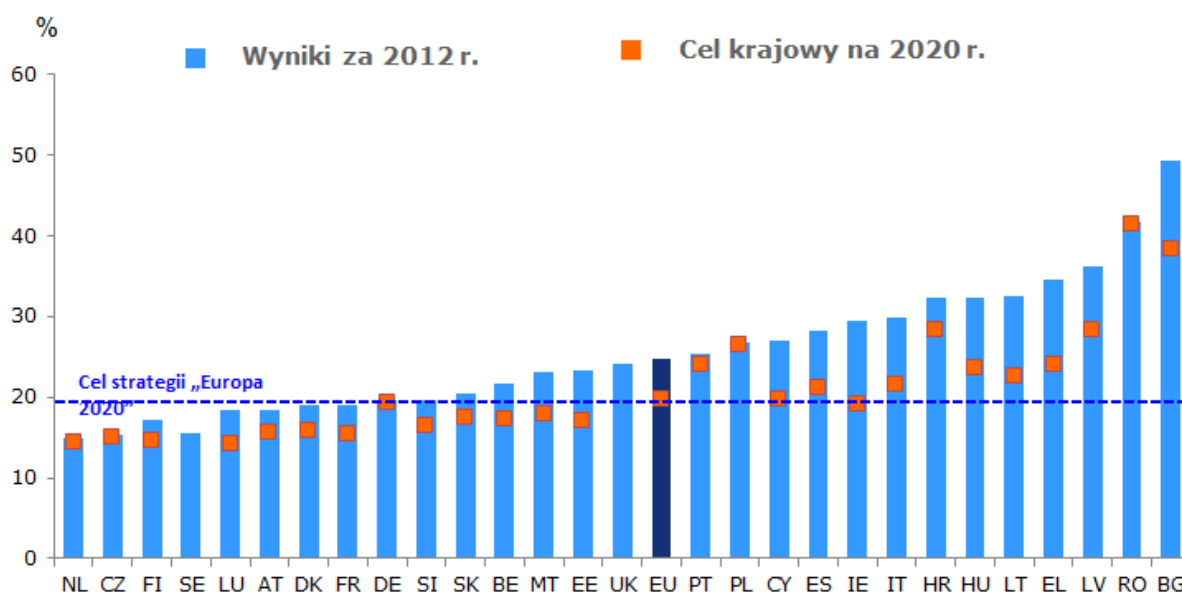
*2005-2009: dane dla UE-27, 2010-2012: dane dla 28-UE. Cel 96,4 do 2020 r. odnosi się do wartości liczbowych za 2008 r. dla 27-UE (116,4) pomniejszonych o 20 mln ludzi, którym UE zamierza pomóc zwalczyć ubóstwo i wykluczenie społeczne. Chorwacja nie została uwzględniona przy obliczeniach celu.

2. Aktualna sytuacja oraz postępy na poziomie krajowym

Wskutek kryzysu poczyniono bardzo ograniczone postępy w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W porównaniu do celu strategii „Europa 2020” polegającego na zmniejszeniu liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 20 mln cele krajowe łącznie są mniej ambitne i zakładają zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o około 12 mln. W wyniku kryzysu wzrosło narażenie na ubóstwo i wykluczenie społeczne w większości państw członkowskich. W związku z tym tylko dwa państwa w 2012 r., tj. Niemcy i Łotwa osiągnęły swoje cele.¹⁷ Polska jest bardzo blisko osiągnięcia swojego celu, natomiast Bułgaria, Litwa, Republika Czeska i Finlandia zmierzają w dobrym kierunku. Włochy, Węgry, Grecja i Hiszpania są najdalej od swoich celów krajowych.

Rosną rozbieżności między państwami członkowskimi. Kryzys nie dotknął wszystkich państw członkowskich w tym samym stopniu ani z tą samą siłą i pogłębił różnice między nimi. W 2008 r. różnica między dwoma skrajnymi wynikami, tj. 14,9 % populacji zagrożonej ryzykiem ubóstwa lub wykluczeniem społecznym w Niderlandach w porównaniu z 44,8 % w Bułgarii, wzrosła do prawie 30 punktów procentowych. Różnica ta pogłębiła się i wyniosła 34,3 punktów procentowych w 2012 r., gdy Niderlandy odnotowały wynik 15 %, a Bułgaria 49,3 %.

Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w państwach członkowskich UE*
(% populacji)

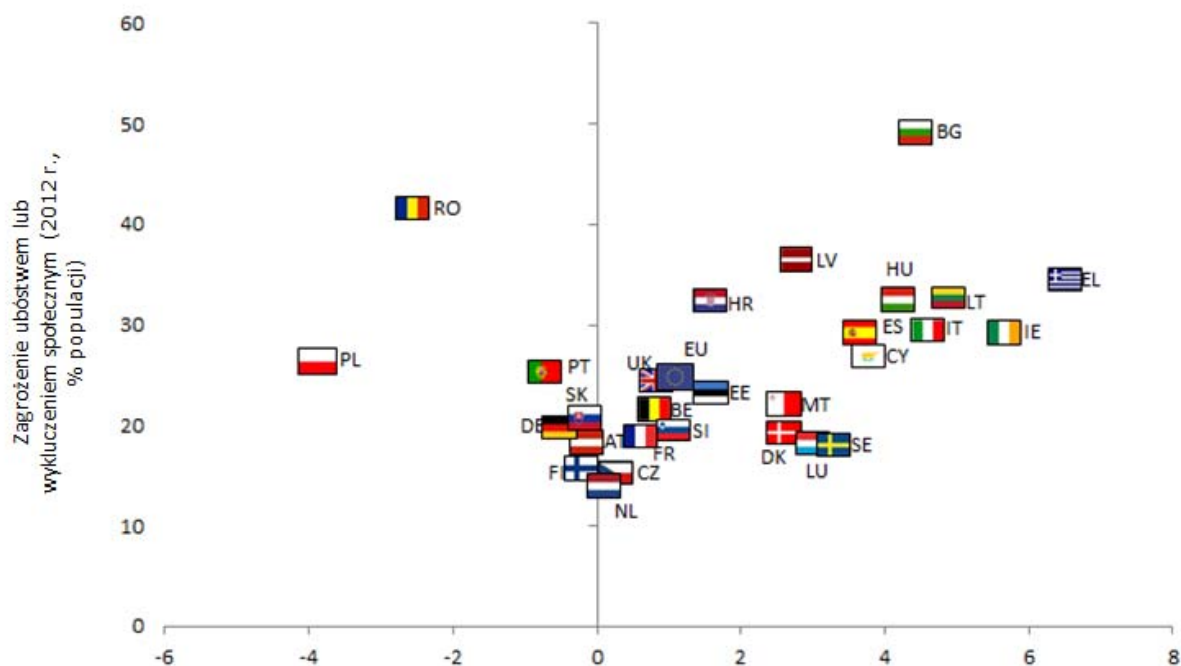
Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: w 2012 r. zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym było 24,8 % ludności w UE, tj. o ok. 5 punktów procentowych więcej niż zakłada cel strategii „Europa 2020”.

*Cel ustalony na 2020 r. odnosi się do wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym przy założeniu, że cel ten zostanie osiągnięty – UK, SE nie zostały uwzględnione z uwagi na specyfikę ich celów krajowych; IE: 2011 r.

¹⁷ Państwa te osiągnęły swoje cele krajowe, które nie są wyrażone w postaci liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Sytuacja w 2012 r. i postępy od 2008 r. w poszczególnych państwach

zmiana w punktach procentowych (2008–2012)

Źródło: Komisja Europejska

Interpretacja: odsetek ludności zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzrósł o ponad 1 punktów procentowych w latach 2008–2012 (oś pozioma) i wyniósł 24,8 % ludności w 2012 r. (oś pionowa).

2008 r.: dane dla 27-UE.

Załącznik III: Aktualna sytuacja dotycząca inicjatyw przewodnich

INICJATYWA PRZEWODNIA „PROGRAM NA RZECZ NOWYCH UMIEJĘTNOŚCI I ZATRUDNIENIA”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” to nadrzędna inicjatywa w dziedzinie zatrudnienia, która obejmuje takie zagadnienia jak elastyczna ochrona socjalna, umiejętności, warunki pracy i tworzenie miejsc pracy. Ma ona na celu: wzrost wskaźnika zatrudnienia poprzez tworzenie nowych i lepszych miejsc pracy; wspieranie ludzi w przewidywaniu zmian i radzeniu sobie z nimi poprzez zapewnienie im odpowiednich umiejętności i kompetencji; modernizację rynku pracy i siatki bezpieczeństwa socjalnego, a także zagwarantowanie, że cała UE będzie mogła czerpać korzyści ze wzrostu gospodarczego. Inicjatywa przewodnia zakładała cztery główne cele: i) poprawę funkcjonowania europejskich rynków pracy poprzez wdrażanie elastycznej ochrony socjalnej w warunkach pokryzysowych, ii) wyposażenie ludzi w umiejętności dostosowane do potrzeb rynku pracy, iii) poprawę jakości pracy i warunków pracy oraz iv) wspieranie tworzenia miejsc pracy oraz stymulowanie popytu na pracę. Ustalony program jest wynikiem wspólnych wysiłków podjętych przez Komisję i instytucje europejskie, państwa członkowskie, partnerów społecznych, a także instytucje edukacyjne i szkoleniowe, by zrealizować 13 kluczowych działań w połączeniu z innymi środkami wsparcia.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Postępy we wdrażaniu inicjatywy są nierówne. Wszystkie działania w obszarze elastycznej ochrony socjalnej i umiejętności zostały ukończone po dokonaniu pewnych dostosowań do nowej sytuacji gospodarczej. Wyniki w dziedzinie jakości i warunków pracy są bardziej zróżnicowane, a postępy w zakresie czasu pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy są nieznaczne. Nie osiągnięto żadnych postępów, jeśli chodzi o wniosek w sprawie głównych zasad wspierania warunków sprzyjających tworzeniu miejsc pracy, nawet jeśli to kluczowe działanie jest podejmowane do pewnego stopnia w kontekście europejskiego semestru.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Wpływ inicjatywy przewodniej na poziomie makroekonomicznym jest ograniczony. Poszczególne inicjatywy, które zostały wdrożone, pomogą z czasem usprawnić funkcjonowanie rynku pracy oraz rozwiązać problem głównych wąskich gardeł, zwłaszcza w obszarze umiejętności i mobilności. Niemniej jednak w związku z kryzysem ogólne makroekonomiczne skutki inicjatywy przewodniej są ograniczone.

Szerzenie wiedzy na temat inicjatywy przewodniej było pod kilkoma względami utrudnione. W 2012 r., w związku z zaostreniem się kryzysu, konieczne stało się uzupełnienie inicjatywy przewodniej o wszechstronny program dotyczący odnowy gospodarczej sprzyjającej zatrudnieniu. Przyjęcie pakietu w sprawie zatrudnienia¹⁸ w kwietniu 2012 r. oraz pakietu w sprawie zatrudnienia młodzieży¹⁹ w grudniu 2012 r. spowodowało, że w działaniach politycznych oraz komunikacyjnych znacznie mniej koncentrowano się na inicjatywie przewodniej. W ramach inicjatywy przewodniej nie udało się w pełni stworzyć spójnych ram dla polityki zatrudnienia ani wykorzystać synergii między różnymi działaniami. Powiązanie z europejskim semestrem okazało się ograniczone, zwłaszcza między inicjatywami na poziomie UE przyjętymi w kontekście inicjatywy przewodniej a analizą dotyczącą poszczególnych krajów oraz zaleceń w ramach europejskiego semestru.

¹⁸ COM(2012)173.

¹⁹ COM(2012)727.

INICJATYWA PRZEWODNIA „MOBILNA MŁODZIEŻ”

1. Cel inicjatywy przewodniej

Inicjatywa „Mobilna młodzież” związana jest z edukacją i zatrudnieniem. Ma ona na celu poprawę wyników kształcenia, rozwiązanie problemów, jakie napotykają młodzi ludzie na rynku pracy, oraz ułatwienie im przejścia z etapu nauki do etapu zatrudnienia. Inicjatywa „Mobilna młodzież” zakłada cztery główne obszary: i) wspieranie procesu nabywania umiejętności poprzez naukę (w systemie formalnym, poza formalnym i nieformalnym), ii) sprzyjanie udziałowi młodych ludzi w systemie szkolnictwa wyższego, iii) zachęcanie do nauki i mobilności zawodowej oraz iv) wspieranie zatrudnienia osób młodych. Celem inicjatywy jest wykorzystanie środków unijnych jako katalizatora pozytywnych zmian w zakresie możliwości kształcenia i szkoleń, szans na rynku pracy i zatrudnienia młodych ludzi.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Inicjatywa „Mobilna młodzież” zakładała wszechstronne i zintegrowane podejście. Inicjatywa „Mobilna młodzież” zakładała całościowe podejście, łącząc kwestie kształcenia i zatrudnienia oraz dążąc do stworzenia między nimi pomostów. Umożliwiło to scalenie działań UE odnoszących się do młodych ludzi oraz nadanie kwestiom związanym z młodzieżą dużej wagi w programach krajowych i w programie unijnym.

Inicjatywa „Mobilna młodzież” została w pełni wdrożona. W ramach tej inicjatywy zrealizowane zostały wszystkie działania następcze z wyjątkiem „karty mobilnej młodzieży”, która została zastąpiona innymi narzędziami. Podjęte zostały działania w każdym z czterech filarów inicjatywy: i) w 2011 r. Rada sformułowała zalecenie²⁰ dotyczące problemu wczesnego kończenia nauki, które nadało impuls krajowym działaniom zmierzającym do zmniejszenia wskaźników przerywania nauki oraz wzmocniło współpracę na poziomie europejskim w dziedzinie kształcenia zawodowego i szkoleń; ii) w komunikatach Komisji poświęcano wiele uwagi modernizacji szkolnictwa wyższego; iii) wspierano mobilność poprzez szereg instrumentów, przede wszystkim nowe zintegrowane podejście programu Erasmus+, europejski paszport umiejętności lub program „Twoja pierwsza praca z EURES-em” zmierzające do stworzenia młodym ludziom szansy na rynku pracy w 28 państwach członkowskich; iv) by walczyć z problemem bezrobocia i bierności zawodowej wśród osób młodych, przyjęte zostało zalecenie Rady²¹ ustanawiające gwarancje dla młodzieży oraz wdrożone zostały programy gwarancji dla młodzieży²² – można je wspierać w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych; gwarancje te są adresowane do tych państw członkowskich, w których wskaźnik bezrobocia wśród osób młodych przekracza 25 %.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Sposób informowania o inicjatywie „Mobilna młodzież” był pod kilkoma względami niedoskonały. Koncepcja programu ramowego oraz długoterminowy charakter działań zawartych w inicjatywie były sprzeczne z oczekiwaniami niektórych zainteresowanych podmiotów uczestniczących w operacyjnym programie wydatków. Sposób przekazywania informacji w sprawie programów i inicjatyw realizowanych w dziedzinie kształcenia i zatrudnienia młodych osób spowodował, że były one mylone z samą inicjatywą przewodnią.

²⁰ 2011/C191/01.

²¹ 2013/C120/01.

²² Gwarancje dla młodzieży dają zapewnienie, że wszyscy młodzi ludzie poniżej 25 lat w ciągu czterech miesięcy od uzyskania statusu bezrobotnego lub zakończenia kształcenia formalnego otrzymają dobrej jakości ofertę zatrudnienia, przyuczenia do zawodu lub stażu.

INICJATYWA PRZEWODNIA „UNIA INNOWACJI”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Unia innowacji” jest kompleksowym pakietem działań zmierzających do stworzenia wewnątrz UE warunków sprzyjających innowacji. „Unia innowacji” ma na celu zwiększenie liczby badań i innowacji w UE poprzez szereg działań na rzecz organów publicznych, przedsiębiorców, naukowców i inżynierów oraz obywateli. Priorytetem są wyzwania leżące we wspólnym interesie, a celem – poprawa warunków ramowych oraz dostępu do finansowania badań i innowacji, a także ugotowanie drogi dla jednolitego rynku innowacji. By osiągnąć ten cel, „Unia innowacji” obejmuje 34 zobowiązania i jest finansowana między innymi z takich instrumentów jak program „Horyzont 2020”.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Realizacja inicjatywy przebiega pomyślnie. 100 % działań określonych w kontekście „Unii innowacji” znajduje się na różnych etapach realizacji. W celu wspierania współpracy z zainteresowanymi podmiotami na poziomie UE, krajowym i niższym utworzono pięć europejskich partnerstw innowacyjnych zajmujących się i) aktywnym i zdrowym starzeniem się, ii) zrównoważonym rolnictwem i wydajnością, iii) inteligentnymi miastami i społecznościami, iv) wodą i v) surowcami. Środki wspierające korzystanie z zamówień publicznych na rzecz innowacji, wprowadzające paszport dla inwestycji w kapitał wysokiego ryzyka między krajami lub mające na celu utworzenie jednolitego systemu ochrony patentowej zmierzają do większej otwartości na innowacje w otoczeniu biznesowym. Podjęte zostały również kroki, by stworzyć europejski obszar badań w 2014 r., który ma na celu zwiększenie wydajności i skuteczności publicznych systemów badań przyczyniających się do większej produktywności, konkurencji i wzrostu gospodarczego w UE.

Ustanowione zostały narzędzia do monitorowania. Kompleksowa tablica wyników w zakresie innowacji umożliwia ocenę wyników w dziedzinie innowacji państw członkowskich UE oraz ocenę słabych i mocnych stron ich systemów badań i innowacji. Ponadto opracowano nowy wskaźnik innowacyjności w celu monitorowania wyników UE i państw członkowskich w tym zakresie na tle ich głównych partnerów handlowych. Nadal jednak trwają prace nad tym wskaźnikiem, gdyż ma on pewne ograniczenia. Opiera się on na czterech głównych elementach: innowacji technologicznej, zatrudnieniu w dziedzinach wymagających wiedzy, konkurencyjności towarów i usług opartych na wiedzy oraz zatrudnieniu w szybko rozwijających się przedsiębiorstwach w innowacyjnych sektorach.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Pełne wdrożenie środków na kluczowe znaczenie. Środki określone w ramach „Unii innowacji” zmierzają w dobrym kierunku, jednak uwidocznienie się związanych z nimi korzyści zasadniczo zależy od prawidłowego wdrożenia tych środków.

„Unia innowacji” nie zapobiegła rosnącemu ryzyku powstania przepaści innowacyjnej wewnątrz UE. Od 2008 r. UE zdołała niemal o połowę zmniejszyć różnice dzielące ją od Stanów Zjednoczonych i Japonii w dziedzinie innowacji. Jednak wewnątrz UE tempo wyrównywania się wyników w zakresie innowacji państw członkowskich wyhamowało i rozbieżności między państwami są coraz większe.

INICJATYWA PRZEWODNIA „EUROPEJSKA AGENDA CYFROWA”

1. Cel inicjatywy przewodniej

Europejska agenda cyfrowa w zamierzeniu miała pomóc UE i jej państwom członkowskim czerpać korzyści z konkurencyjnego jednolitego rynku cyfrowego. W obliczu fragmentaryzacji rynków europejskich, która uniemożliwia UE czerpanie korzyści płynących z gospodarki cyfrowej w postaci zwiększonej wydajności, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego, Europejska agenda cyfrowa ma na celu wyzwolenie potencjału cyfrowego oraz rozpowszechnianie kultury cyfrowej na szeroką skalę w UE. By osiągnąć ten cel, wstępnie ustalono 101 działań pogrupowanych według siedmiu filarów. W następstwie przeprowadzonego w grudniu 2012 r. przeglądu inicjatywy zasygnalizowano siedem nowych kluczowych działań. Zwracają one głównie uwagę na wspieranie infrastruktury cyfrowej, ulepszanie otoczenia regulacyjnego, promowanie umiejętności cyfrowych i miejsc pracy oraz wdrażanie strategii ukierunkowanych na takie dziedziny jak bezpieczeństwo cybernetyczne, przetwarzanie w chmurze i mikroelektronika.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Dzięki inicjatywie przewodniej udało się wzbudzić niezbędne zainteresowanie gospodarką cyfrową na płaszczyźnie politycznej. Jej główne zalety do utworzenie spójnych i przyszłościowych ram działania. Coroczna publikacja tabeli wyników agendy cyfrowej i „zgromadzenie cyfrowe” organizowane raz do roku z udziałem zainteresowanych stron pomogły przyciągnąć uwagę mediów i polityków. Europejska agenda cyfrowa stała się również bodźcem dla identycznych programów i działań w 20 państwach członkowskich i w wielu regionach, które przyjęły własne agendy cyfrowe.

Poczyniono postępy w kierunku realizacji zaplanowanych działań. W styczniu 2014 r. ponad 90 % przewidzianych działań w ramach inicjatywy przewodniej zostało ukończonych lub było w trakcie realizacji. W całej UE rozpowszechniło się korzystanie z internetu, handel elektroniczny odgrywa coraz większą rolę, mimo że jego wymiar transgraniczny pozostaje jak dotąd ograniczony, wprowadzono usługi elektronicznej administracji publicznej, a cel zakładający podstawowy szerokopasmowy dostęp do internetu w UE został osiągnięty.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Jednolity rynek cyfrowy jeszcze w pełni się nie urzeczywistnił, potrzebnych jest więcej inwestycji w szybką infrastrukturę. Trwałe przeszkody, między innymi rozdrobnienie rynków europejskich, braki w infrastrukturze i brak zaufania konsumentów, wciąż utrudniają utworzenie jednolitego rynku cyfrowego. Brak szybkiej infrastruktury szerokopasmowej stanowi poważny problem społeczny, gdyż może zrodzić przepaść cyfrową i pogłębić wykluczenie społeczne w niektórych obszarach, przede wszystkim w obszarach wiejskich.

Na skuteczność „Europejskiej agendy cyfrowej” negatywny wpływ miało wiele niedociągnięć. Nie skoncentrowano się na widoczności inicjatywy przewodniej z powodu dużej liczby konkretnych środków. Nie udało się również w ramach tej inicjatywy wprowadzić do zasadniczej części programu reform strukturalnych zagadnień z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych.

INICJATYWA PRZEWODNIA „POLITYKA PRZEMYSŁOWA W ERZE GLOBALIZACJI”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Polityka przemysłowa w erze globalizacji” ma na celu poprawę konkurencyjności przemysłu europejskiego poprzez skoordynowane podejście. W inicjatywie położono nacisk na potrzebę łączenia innowacji, dywersyfikacji i trwałego rozwoju oraz zachęcania do tworzenia i rozwijania MŚP. Opierając się na 70 działaniach, których celem jest zwiększenie konkurencyjności przemysłu europejskiego, inicjatywa ma na celu utworzenie otoczenia bardziej sprzyjającego prowadzeniu działalności gospodarczej oraz wspieranie przemysłu, który musi radzić sobie z nowymi wyzwaniami na świecie.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Osiągnięto szczególne postępy w kierunku wdrożenia inicjatywy. 90 % wspomnianych 70 działań pierwotnie określonych w inicjatywie zostało ukończonych lub jest w trakcie realizacji. W komunikatach w sprawie polityki przemysłowej opublikowanych w 2010 r., 2012 r. i 2014 r. wyrażono wsparcie dla przekształcenia celów inicjatywy przewodniej w politykę. Szereg działań przewidzianych w inicjatywie koncentruje się na wspieraniu MŚP: w 2011 r. dokonano przeglądu programu Small Business Act dla Europy oraz przyjęto plan działania mający wspierać dostęp MŚP do finansowania, a także strategię umiędzynaradawiania MŚP; w 2012 r. przedstawiono pakiet normalizujący, którego celem jest bardziej skuteczne ustanawianie norm; w 2013 r. przyjęto Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME) w celu wsparcia konkurencyjności i nadania, a wraz z programami Copernicus i Galileo inicjatywy w zakresie polityki kosmicznej nadają nowy wymiar branżom usługowym. W 2012 r. przedstawiono komunikat zachęcający do przedsiębiorczości. Inne działania zmierzają do poprawy otoczenia regulacyjnego dla przedsiębiorstw, zwłaszcza poprzez usprawnienie procesu legislacyjnego dzięki systematycznym „kontrolom sprawności” oraz skrócenie czasu i obniżenie kosztów, jakie wiążą się z założeniem działalności. Ponadto zmierzają one do wzmocnienia i pogłębienia jednolitego rynku poprzez przyjęcie Aktu o jednolitym rynku I i II odpowiednio w 2011 r. i 2012 r. oraz stymulowania innowacji i modernizacji przemysłu. Podjęto również szereg inicjatyw sektorowych.

2.2 Wyciągnięte wnioski

„Polityka przemysłowa w erze globalizacji” zakłada średnio- i długoterminowe podejście, natomiast w przypadku szeregu aspektów działań upłynie trochę czasu, zanim ich rezultaty staną się widoczne. Nastąpił spadek inwestycji z budżetów krajowych w niezbędne infrastruktury sieciowe, proces tworzenia rynku wewnętrznego nie został ukończony, w wyniku kryzysu pogorszyły się warunki dostępu MŚP do finansowania, a postępy w kierunku zagwarantowania, że miejsca pracy w przemyśle zostaną obsadzone odpowiednio wykwalifikowanymi pracownikami, przebiegają powoli. Większość z działań przewidzianych w inicjatywie przewodniej ma zostać zrealizowanych na przestrzeni 3-10 lat. Tylko niewielka ich część ma charakter krótkoterminowy i operacyjny. W związku z kryzysem gospodarczym, który miał bardzo negatywny wpływ na kilka sektorów działalności przemysłowej w UE, działania przewodnie wymagały uzupełnienia w postaci działań w kluczowych obszarach, które mogłyby przynieść krótko- lub średnioterminowe rezultaty.

INICJATYWA PRZEWODNIA „EUROPA EFEKTYWNIE KORZYSTAJĄCA Z ZASOBÓW”

1. Cel inicjatywy przewodniej

Inicjatywa przewodnia „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma na celu wspieranie procesu przejścia na gospodarkę efektywnie korzystającą z zasobów i niskoemisyjną. „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od korzystania z zasobów i przewiduje długoterminowe ramy wdrażania zasady efektywnej gospodarki zasobami jako kluczowej przy formułowaniu polityk, zwłaszcza w zakresie zmiany klimatu, energii, transportu, przemysłu, odpadów i surowców, rolnictwa, rybołówstwa, bioróżnorodności oraz rozwoju regionalnego. W związku z coraz większą eksploatacją surowców naturalnych oraz międzynarodowym wymiarem tego problemu inicjatywa „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” ma na celu promowanie bardziej inteligentnego korzystania z surowców do 2020 r. oraz ugruntowanie takiego podejścia, by osiągnąć dalsze wyniki do 2050 r. W tym celu inicjatywa przewodnia obejmuje szereg inicjatyw realizowanych od 2011 r.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Na szczęblu UE zainicjowano już szereg działań przewidzianych w inicjatywie „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Komisja Europejska przedstawiła już wnioski w sprawie wszystkich najważniejszych działań w ramach inicjatywy. W szczególności, w 2011 r. przedstawione zostały długoterminowe ramy polityki do 2050 r. Składają się one z czterech planów działania. Są to: „Plan działania prowadzący do przejścia na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.”²³, „Biała księga – Plan utworzenia jednolitego europejskiego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu”²⁴, „Plan działania w zakresie energii do roku 2050”²⁵ oraz „Plan działania na rzecz zasobooszczędnej Europy”²⁶. Uzupełnieniem tych strategicznych ram był szereg średnioterminowych inicjatyw, w tym nowa strategia w dziedzinie bioróżnorodności „Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny - unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.”²⁷, „Plan ochrony zasobów wodnych Europy”²⁸ oraz nowy program „Czyste powietrze dla Europy”²⁹. Efektem tej inicjatywy jest ponadto reforma wspólnej polityki rolnej, wprowadzająca składnik ekologiczny, oraz wspólnej polityki rybołówstwa. Komisja w dalszym ciągu będzie pracować nad działaniami następczymi, które zostały zapowiedziane w planach działania zrealizowanych w ramach inicjatywy przewodniej. Ponadto Komisja określiła plany działania w zakresie klimatu i energii do 2050 r. w komunikacie „Ramy polityczne na okres 2020–2030 dotyczące klimatu i energii” przedstawionym w dniu 22 stycznia 2014 r.³⁰

2.2 Wyciągnięte wnioski

Konieczne jest bardziej wszechstronne podejście do mierzenia efektywnej gospodarki zasobami. Efektywna gospodarka zasobami obejmuje wiele różnych obszarów polityki i związanych z nimi zasobów. Warto byłoby opracować pojedynczy wskaźnik lub zestaw wskaźników w celu sprawnego monitorowania postępów w korzystaniu z zasobów takich jak energia, materiały, grunty i woda, tak aby pobudzić rozwój polityki. Trudno jest

²³ COM(2011)112.

²⁴ COM(2011)144.

²⁵ COM(2011)885.

²⁶ COM(2011)571.

²⁷ COM(2011)244.

²⁸ COM(2012)673.

²⁹ COM(2013)918.

³⁰ COM(2014)15.

jednak w uproszczony sposób analizować zmiany w korzystaniu z zasobów i opracować dostatecznie precyzyjne wskaźniki. Należy kontynuować prace w tym zakresie. Ważnym krokiem w tym kierunku jest opublikowana przez Eurostat tablica wyników w zakresie efektywnej gospodarki zasobami, w której głównym wskaźnikiem jest produktywność zasobów. Konieczne jest również systematyczne monitorowanie przy zastosowaniu kluczowych wskaźników, by ocenić postępy w zakresie konkurencyjnego, bezpiecznego i zrównoważonego korzystania z energii, co podkreślono w ramach polityki w zakresie klimatu i energii na 2030 r.

INICJATYWA PRZEWODNIA „EUROPEJSKA PLATFORMA WSPÓŁPRACY W ZAKRESIE WALKI Z UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM”

1. Cel inicjatywy przewodniej

„Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” ma na celu zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej. Stanowiąc kontynuację idei Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym w 2010 r., inicjatywa ma na celu podniesienie świadomości i uznanie praw podstawowych osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego, dając im szansę na godne życie i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Celem inicjatywy przewodniej było wypracowanie zintegrowanego podejścia do walki z ubóstwem poprzez łączenie różnych obszarów polityki: gospodarczego, budżetowego, społecznego i obszaru związanego z jednolitym rynkiem. Przyjęto w niej również podejście partnerskie między społeczeństwem obywatelskim, partnerami społecznymi oraz państwami członkowskimi. W inicjatywie określono zobowiązania Komisji w pięciu obszarach: i) realizacja działań w całym spektrum polityki, ii) zapewnienie większego i bardziej skutecznego korzystania ze środków unijnych w celu wspierania włączenia społecznego, iii) promowanie innowacyjności społecznej opartej na dowodach, iv) praca w ramach partnerstw i wykorzystanie potencjału gospodarki społecznej oraz v) wspieranie pogłębionej koordynacji polityki wśród państw członkowskich. W ramach „Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” określono w szczególności 64 działania, które Komisja ma zrealizować.

2. Sytuacja w 2014 r.

2.1 Wyniki i oddziaływanie

Inicjatywa jest realizowana w szybkim tempie. Komisja zrealizowała około dwie trzecie wspomnianych 64 działań. By pomóc państwom członkowskim zmierzyć się z tymi wyzwaniami w drodze reform strukturalnych, w kontekście przedłużającego się kryzysu, Komisja wydała wytyczne polityczne: pakiet dotyczący inwestycji społecznych³¹ oraz zalecenie „Inwestowanie w dzieci: przerwanie cyklu marginalizacji”³², „Unijne ramy dotyczące krajowych strategii integracji Romów do 2020 r.”³³ oraz „Białą księgę – Plan na rzecz adekwatnych, bezpiecznych i stabilnych emerytur”³⁴. Komisja przedstawiła również wniosek w sprawie dyrektywy dotyczącej rachunków płatniczych. By wspierać gospodarkę społeczną oraz przedsiębiorców społecznych, Komisja opublikowała Inicjatywę na rzecz przedsiębiorczości społecznej oraz ustanowiła europejski fundusz na rzecz przedsiębiorczości społecznej. Ponadto opublikowała wytyczne polityki na rzecz aktywnego starzenia się oraz solidarności międzypokoleniowej, a także wdrożyła wskaźnik aktywnego starzenia się. Inną wyróżniającą się inicjatywą realizowaną w kontekście „Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym” jest coroczny kongres w sprawie ubóstwa.

2.2 Wyciągnięte wnioski

Szereg przeszkód uniemożliwiło pełną skuteczność inicjatywy przewodniej. Przyjęcie pakietu dotyczącego inwestycji społecznych spowodowało, że w działaniach politycznych oraz komunikacyjnych znacznie mniej koncentrowano się na inicjatywie przewodniej. W ramach tej inicjatywy nie udało się do końca stworzyć spójnych i zintegrowanych ram polityk społecznych oraz wykorzystać synergii między różnymi działaniami; jest ona raczej zbiorem inicjatyw, a jej wartość dodana nie jest oczywista.

³¹ COM(2013)83.

³² 2013/112/UE.

³³ COM(2011)173.

³⁴ COM(2012)55.